

МІСЦА

ЧАСОПІС ЛЬВІВСЬКОЇ АРХІЄПАРХІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-КАТОЛІЦЬКОЇ ЦЕРКВИ

• БЕРЕЗЕНЬ • 2008 РОКУ БОЖОГО • ЧИСЛО • 3/42 •

2-3 стор.

Новини з життя Церкви та Архиспархії.
Блаженнішому Любомирові
виповнилось 75 років

4-5 стор.

Ватикан провадить лінію нормалізації
відносин з юдаїзмом
Інтернет-портал про християнофобію

6-7 стор.

Незбагненне чудо Благодатного вогню
Клуб знайомств

8-9 стор.

10-11 стор.

Оголошення
Життя св. Геновефи-мучениці
Під знаком св. Климента-Папи

12 стор.

СКІЛЬКИ Ж ТО МОЛИТОВ І ПОКАЯННЯ ПОТРІБНО?

Всечесніші отці! Достойні брати і сестри!

У притчі про «Блудного сина» одну з найважливіших ролей відіграє батько, котрим є Небесний Отець. Обидва сини показали не з найкращої сторони: молодший забрав свою частку майна й прогайнував усе, а старший обурився на батька, коли той прийняв молодшого сина, що покається. Молодший покається, а старший син залишився із похвалою для самого себе; з критикою для батька та відмовою ввійти в радість, де знайшовся його брат, про котрого він забув. Забув тому, що докоряє батькові, що це – твій син, а не згадав, що молодший – це його брат. А батько залишився люблячим, повним прощення і розуміння для своїх невірних синів.

У цій притчі Ісус Христос показує нам велику любов Отця, хоч його серце є зраненим і сумним, але одночасно й радісним. Згадаймо, що найулюбленішим учнем Ісуса був Іван. І пам'ятаємо, коли Ісус вмирав на хресті, Він поручив Іванові свою Матір, що одночасно стала Матір'ю апостола Івана та всіх людей. Тобто ми є улюбленими дітьми Бога. Кожна особа є надзвичайною в Божих очах, важливою для Бога, неповторною і дуже цінною, адже є Його творінням. Він забажав, щоб ми були саме такими, і бажає призвати нас до життя саме в цей час. І для кожного Бог, будучи найкращим Батьком, має чудові плани на життя земне і, як нагороду життя вічне.

Можемо запитати: «Кого отець із цих двох синів любить більше?» Як справжній і добрий батько обох однаково. Зрадівши приходу молодшого сина, він каже старшому: «Ти завжди при мені, дитино, і все моє твоє». Ось великодушність батька! Господові подобається кожне його творіння, Він опікується всім. І нам важливо пам'ятати, що ми є дітьми Божими, котрі повинні виконати волю Бога, а не задумувати у своїй самовпевненості: «Ми є достатньо мудрі, щоби планувати і керувати своїм життям». Такі думки ведуть до темряви. Ісус сказав: «Якщо ви не навернетесь і не станете як діти, не ввійдете в Небесне Царство» (Мт. 18,3). Це не означає бути невмілим і немудрим, але означає – простягнути свою руку Богові з довірою і дозволити, щоб Він вів нас туди, куди сам захоче, – так, як це роблять маленькі діти, котрі, цілком довірившись батькам, йдуть за ними. Для цього потрібна велика покора і довіра. Наші земні батьки не раз можуть помилятися, але небесний Батько – ніколи! Не відкидаймо Його опіки, щоби не були звернені до нас слова: «Скільки разів хотів Я зібрати дітей твоїх, як квочка збирає курчат своїх під крила, – але ви не бажали!» (Мт. 23,37).

Господь любить нас, Йому подобається бути з нами. Любить не тому, що повинен, але тому, що Бог є любов і Йому не властиві інші почуття. Наша відповідь на Його любов є важливою для Нього. Він любить наші молитви, бо в молитві ми розмовляємо з Ним, представляємо свої потреби, дякуємо Йому, славимо Його, перепрошуємо, просимо про щасливу вічність. І не будьмо невихованим дитям, що вимагає від батька дозволу встромити палець у розетку під струмом, бо те мале дитя не уявляє собі небезпеки. Так і ми не можемо знати, чому Господь не вислуховує наші прохання, а не один раз – і вимоги. Часто просимо того, що може зашкодити нашому спасінню, просимо те, що є непотрібним нам для освячення. Тому ставаймо перед Богом в покорі, дякуючи і за добре, і за невигідне.

Хтось скаже, чому Господь, який є Любов, допускає покарання, як, наприклад, потоп (пор. Бт. 7,17) або земля, що роззявила свого рота і поглинула бунтівників проти Мойсея (Чс. 16,32)? А тому, що Творець не хоче, щоб через Його мовчання зіпсувався увесь людський рід та погубив себе у вічному проваллі. Тому Господь допускає певні перестороги, що стаються покаранням, рятуючи більшість від небезпеки, коли люди стягають на себе погану енергію. Всевишній продовжує говорити до нас через усе наше життя. Він знає нас

краще, ніж ми самі знаємо себе, бо і «волосся в нас на голові пороховане», і ні одна волосина не впаде у нас з голови без Його волі. Бог приймає нас такими, якими ми є, і не перестає любити нас навіть тоді, коли ми грішимо. І не потрібно думати про себе, що ми нічим не заслужили на Божу любов, оскільки Божу любов неможливо заслужити: Всевишній любить нас задаром! Сонце світить і для праведника, і для грішного, а Небесний Отець правий милосердя і прощення для кожної людини. Це немудрі люди намагаються лякати інших Божою карою, а Господь бажає прощати. Нам усім потрібно пам'ятати про Божу доброту, де сам Творець заявляє: «...бо Я – Господь, Бог твій, ... що караю беззаконня батьків на дітях до третього й четвертого покоління, тих, що ненавидять Мене, і творю милість до тисячного покоління тим, що люблять Мене й Мої заповіді бережуть» (Втор. 5,9-10).

21 лютого, представники нашої Церкви (були теж від УАПЦ, УПЦ КП та інші) молилися на території колишньої в'язниці по вулиці Бандери, 1. На високому мурі встановлено великий дерев'яний хрест, де ми служили панахиду за померлих. Ми стояли на площі, по котрій колись дозволено було пройтися ув'язненим. Відбулися короткі виступи представників Церкви, інших осіб, а також тих, хто якимось чином вижив, вирвався від злочинних рук представників радянської імперії. Називалася цифра чотири тисячі невинно вбитих в певний період людей представниками комуністичної системи. Президент Ющенко закликав згадати і вшанувати ці жертви у 70-ту річницю звільнення розправленої системи. Пізніше нам запропонували освятити камери, в котрих утримували і мучили людей, камери, стіни та підлоги яких просякнені людським горем та людською кров'ю. Прийшло кілька десятків людей, котрі шепотом розповідали, ніби боячись, і оглядали стіни, куди їх свого часу насильно було забрано і напхано до в'язниці. Кажу «напхано», оскільки у маленьких приміщеннях знаходилося по тридцять-сорок осіб, де можливо було тільки стояти. Ось які жорстокі та жахливі людські серця та руки! Скільки ж то молитов і покаєння потрібно, щоб замолити і змити ці невимовні злочинства!?

Коли цар Давид здійснив супроти волі Божої перепис людей Ізраїлю та Юди, то зрозумів, що зершив. Господь послав до царя пророка Гада, аби той представив йому три речі: «Чи має панувати у твоєму краї три роки голод; чи волієш три місяці етікати від ворога, що гнатиметься за тобою; чи хочеш, щоб була три дні чума у твоєму краю?» (2 Сам. 24,13). Давид відповів Гадові: «Я пригноблений вельми, однак воліємо потрапити в руки Господні, бо Його милосердя велике, – людам же в руки впасти не хочу!» (2 Сам. 24,14). Господь послав чуму – і вимерло 70.000 чоловік.

Руки Бога – це руки милосердного Батька, котрий завжди очікує на покаєння людини, щоб її простити, навчити й поставити на добрий, праведний шлях.

Розпочався час Великого Посту. Тож загляньмо знову у наше духовне життя та перегляньмо наші стосунки з Богом. Наш Творець завжди простягає до кожної людини свої ласкаві обійми, щоб прийняти нас як тих, хто часто блудить своїм життям, – подібно до пророка Давида. Тому закінчимо наші роздуми молитвою, котрою молимося на стихирах сьогоднішньої Утрени: «Гласом блудного викликую до тебе, Господи: зершив я перед очима Твоїми, Благий, розтратив багатство Твоїх дарів, але прийма мене, що каюся, Спасе, і спаси мене» (Утрени неділі Блудного сина, стихира).

КІЛЬКОМА РЯДКАМИ...

ЮЩЕНКО НАЗВАВ ВЗІРЕЦЬ САМОВІДДАНОГО СЛУЖІННЯ БОГУ І УКРАЇНИ

Президент України Віктор ЮЩЕНКО назвав главу Української Греко-Католицької Церкви, Верховного Архієпископа Кисво-Галицького Любомира ГУЗАРА взірцем самовідданого служіння Богу і своїй країні.

На цьому Президент наголосив під час урочистостей з нагоди 75-річного ювілею Блаженнішого Любомира та 50-річчя його церковного служіння, що відбулися в Національній опері, повідомляє прес-служба Глави держави.

В. ЮЩЕНКО нагадав, що «греко-католицька церква була переслідувана, проте Ви шляхетно долали виклики долі і труднощі».

Звертаючись до кардинала Любомира ГУЗАРА, Президент зазначив: «Ваше подвижництво, апостольська ревність, пасторська мудрість і теплота заслужили глибоку шану не лише наших співвітчизників, але й усїєї Христової церкви». В. ЮЩЕНКО побажав Л.ГУЗАРУ міцного здоров'я, щасливого довголіття і божої благодаті на многі літа.

Також Президент України вручив главі УГКЦ орден князя Ярослава Мудрого III ступеня за визначний особистий внесок у духовне відродження українського народу, багатолітню церковну діяльність.

«СВІДКИ БІЛЯ ВАШИХ ДВЕРЕЙ»

«Свідки біля ваших дверей» – під такою назвою з благословення Єпарха Стрийського Юліана (Гбура) розпочалась антисектанська акція по великих містах Стрийської єпархії. Її здійснює товариство екуменічного та міжрелігійного діалогу «Еффата» Львівської духовної семінарії Святого Духа. Перша науково-інформаційна лекція відбулась 24 лютого у м. Стрий в стінах Народного дому «Просвіта». Зважаючи на стрімке зростання нових релігійних рухів та сект, ворожих супроти традиційних Церков, організатори вважають за доцільне відреагувати на цей виклик, і саме тому з ініціативи членів товариства «Еффата» та з благословення Владика Юліана розпочалась ця акція. Вона пройде у великих містах Стрийської єпархії. Організатори сподіваються, що в недалекому майбутньому подібна ініціатива розшириться до більш ширших масштабів і залучить до співпраці інші міста Львівської області та України.

ВІЛ/СНІД ТА ЇХ ЗАПОБІГАННЯ

16 лютого у Винниківській спільноті св. Івана Боско відбувся тренінг на тему: «Стратегія подолання пандемії ВІЛ/СНІД у вимірі християнських цінностей». Цей захід проведено з ініціативи молодіжно-жіночого гендерного центру ім. Наталі Кобринської, Асоціації християнської молоді УМСА і пані Лесі Корольок – головного лікаря з інфекційних хвороб УОЗ м. Львова. Варто зазначити, що у тренінгу взяли активну участь представники Римо-Католицької та Автокефальної Православної Церков. Учасники тренінгу вислухали промови спеціалістів про причини і наслідки інфікування цим вірусом, а також небезпечні ситуації, які призводять до зараження. На завершення всі присутні висловили бажання більш активно інформувати суспільство про згадану проблему, а також робити все можливе для її вирішення в Україні.

КАПЕЛАНИ ДЛЯ ПРАЦІ З ЛЮДЬМИ ІЗ ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ

При катехитичному відділі пасторального центру «Еклезія» створено новий відділ, який займатиметься вишколом капеланів для праці з людьми із особливими потребами. 20 лютого відбулася зустріч катехитичного відділу пасторального центру «Еклезія», на якій було прийнято рішення створити на базі цього відділу нову «автономну» спільноту. Її головою обрано Тараса Сидла. Членами цієї спільноти є наразі 9 осіб.

На зібранні затверджено план нової секції на поточний семестр. Обговорювалися питання важливості духовної опіки над неповносправними. Спільнота планує проводити щотижневі зустрічі, на які будуть запрошувати людей, що мають досвід праці з неповносправними. Так, найближчим часом новостворена спільнота планує запросити завідуючого відділенням дитячої реабілітації реабілітаційного центру «Джерело» Олега Романчука, капелана шпиталю ім. Шептицьких о. Олега Жировського та засновницю «Віри і світла» в Україні Зеню Кушпету.

(Продовження на 3 стор.)

ВІТАЛЬНЕ СЛОВО ЙОГО БЛАЖЕНСТВУ ЛЮБОМИРУ ГУЗАРУ, ПАТРІАРХУ УГКЦ, В 75-ТУ РІЧНИЦЮ УРОДИН ТА 50-ТУ РІЧНИЦЮ СВЯЩЕНСТВА

ВАШЕ БЛАЖЕНСТВО!

Прошу, прийміть ласкаво кілька вітальних слів від імені наших Єпископів УГКЦ в Україні, з нагоди 75-ї річниці Ваших уродин та 50-ї річниці Вашого священницького служіння. Це важливі дати, за що ми всі дякуємо Господові Богам разом з Вами. Дар життя людині Богом – велика таємниця, за котрим слідує більша таємниця – священницьке покликання, а покликання єпископського служіння та служіння, як Глави Української Греко-Католицької Церкви – надзвичайна таємниця і відповідальність, доручена Вам Господом. Колись пророк Мойсей пробував відмовитися від покликання його Всевишнім, щоб стати провідником народу, бо вважав, що його вади у вимові вистачають, щоб уникнути виконання Божої Волі. І в Святому Писанні читаємо, що за таке відношення Мойсея «запалав Господь гнівом» на нього. Бо Творець вирішив інакше, вказуючи на Арона, брата Мойсея, доброго промовця, що буде йому допомогою.

Дякуємо Господові за те, що він вложив у Ваш розум, серце й уста вміння чудово володіти мудрим словом та служити людям подаванням різного роду практичних духовних й моральних ідей. Дякуємо Вам, Ваше Блаженство, за те, що Ви охоче прийняли Волю Бога та докладаете великих зусиль, щоб гідно служити Богу, достойно представляти свою Церкву та віддано служити українському народові! Вважаємо, що слова святого апостола Павла сказані Тимофіїві найкраще відносяться до Вашого Блаженства: «Не занедбуй у собі дару, що був даний тобі» (1 Тим 4,14). Ваша простота та невтомна любов до служіння, - свідчення, щоб наслідувати нашого Спасителя. Використовуйте й надалі все краще й краще Господній дар для свого особистого освячення та освячення нашого народу.

Звичайно, життя мирянина повне труду та терпіння, в котрому містяться тисячі небезпек. А скільки ж то таємничого, нікому не знаного терпіння й небезпек приходить перенести високо поставленій духовній особі!? Про цю надзвичайну відповідальність святий Іван Золотоустий висловлюється так: «Наскільки вища гідність священницька, настільки більше в неї небезпек, тому що одне справне діяння єпископства може піднести на небо, а одна несправність в цьому ділі, може кинути в провалля» (св. Іван Золотоустий, Тим 1,1-4, п. 3). Хай кожна Ваша найменша послуга завжди буде гідним служінням, що підносить до неба!

До Вас, Блаженніший, відносимо слова древнього мудреця: «Життя його не таке як в інших» (Мудр 2,15). Ніхто із людей не може гідно оцінити чи збагнути життя та відповідальності особи, котрій Господь поставив певні високі завдання, дав велику духовну владу та запропонував свою необмежену допомогу. Поринайте глибше у ці незбагненні Божі правди та його любов! Всю свою довіру все більше заглиблюйте у нашому Господі й Спасителі, бо: «...хто надіється на Господа, той житиме щасливо» (Прип 28,25).

Здається, що не існує кращого побажання, як те, що висловив святий апостол Павло: «...а дар ласки Божої – життя вічне в Христі» (Рим 6,23). Бажаємо Вам, Блаженніший Владико, зростати життям у Христі! Хай ласкавий Господь благословить Вас своїми рясними дарами для служіння Йому, Святій Церкві та нашому народові у доброму здоров'ї на многі та благі літа!

26.02.2008 р. Б. м. Львів

з молитвою та шанною
+ ІГОР

Архієпископ Львівський та усі Єпископи УГКЦ в Україні

Блаженнішому Любомирові – 75

26 лютого 2008 року Главі Української Греко-Католицької Церкви Блаженнішому Любомирові виповнилось 75 років. Приємним моментом дня стало привітання від Президента України, яке передав заступник Глави Секретаріату Президента України Юрій Богуцький. Пан Юрій повідомив, що за визначний особистий внесок у духовне відродження українського народу, багатолітню церковну діяльність та з нагоди 75-річчя від дня народження Віктор Ющенко нагородив Блаженнішого Любомира орденом князя Ярослава Мудрого III ступеня.

З нагоди ювілею з різних куточків України і світу, від українців та представників інших народів, духовенства і мирян, політиків і громадських діячів, молоді і старших линує привітання для Глави і Отця УГКЦ з найщирішими побажаннями щедрих Божих благодатей та благословення для подальшого успішного керівництва Церквою. «Цінуємо і дякуємо за ваші зусилля, спрямовані на міжконфесійне примирення та розвиток міжцерковного діалогу, який відновлює у Церкві даний Господом видимий знак єдності», – говориться, зокрема, у вітальній телеграмі священників та мирян Городоцького деканату Стрийської єпархії. Вони також бажають Предстоятелю УГКЦ, щоб «Господь Бог був щедрим на все, що сприяє здійсненню його пастирського служіння, зростанню і поглибленню братніх взаємин між єпископами, священниками та мирянами Церкви».

116-а річниця від дня народження Патріарха Йосифа Сліпого

13 лютого 2008 року у конференц-залі Львівської міської ради відбулася прес-конференція з нагоди відзначення 116-ї річниці від дня народження Патріарха Йосифа Сліпого. На прес-конференції були присутні: голова персоналу Курії Львівської архієпархії о. Зіновій Хоркавий, начальник управління у справах сім'ї та молоді ЛОДА Андрій Корнат, керівник громадської організації «Українська молодь Христові» Олег Дацій та секретар постійної депутатської комісії у справах молодіжної політики, спорту та оздоровлення Валерій Веремчук. Святкові заходи, організатором яких є християнська громадська організація «Українська молодь – Христові» спільно з молодіжними організаціями «Обнова», Академія Української молоді, «Посвіт» та молодіжною християнською організацією «Вітанія», розпочалися у неділю, 17 лютого, Богослужінням в Архикафедральному соборі св. Юра. З районів Львівської області були організовані поїздки молоді до криниці, де покоїться прах Йосифа Сліпого. Крім того, у церквах області відслужені окремі Літургії, приурочені до цієї дати. У Львівському музеї історії релігії відкрито експозицію про життя та діяльність Патріарха Йосифа Сліпого.

Як наголосив п. Андрій Корнат, постать Патріарха може

претендувати на дороговказ серед молоді Львівщини, адже це людина, яка показала приклад, як можна жити для України, як треба працювати для України, як, незалежно від умов, у які ти потрапляєш, майже на межі життя і смерті, можна творити український дух.

Продовжуючи цю тему, о. Зіновій Хоркавий зазначив: «По-перше, коли Патріарх Йосиф перебував на засланні, він був людиною вольовою і сильною, був прикладом для в'язнів, давав візю надії зміни на краще. Другим важливим моментом є те, що коли Патріарх Йосиф був ректором Богословської академії, він по відношенню до студентів був дуже чесним і справедливим, ставився по-людськи, навіть якщо хтось із них зробив щось поганого. Іншим цікавим моментом, який свідчить про особистість Патріарха Йосифа, є його переїзд із заслання до Риму та те, що Папа Римський просив у нього прощення за бездіяльність Риму, який протягом вісімнадцяти років не докладав належних зусиль для визволення Патріарха Йосифа з ув'язнення. До Патріарха Йосифа ставились із пошаною, як до людини, яка не зрадила Церкві, не зрадила вірі, не зрадила Україні. Це була надзвичайно велика постать, особливо для молодіжних організацій, яка стала батьком мирянського руху».

Святкування Дня богопосвячених осіб

15 лютого 2008 року, у свято Стрітіння ГНІХ, Високопреосвященніший Владика Ігор (Возьняк), Архієпископ Львівський, відслужив у храмі св. Архистратига Михаїла Архидієцью св. Літургію, приурочену до Дня богопосвячених осіб. Під час цієї Літургії Владика Ігор також уділив єрейських свячень монахові-студиту Андрію Салагубу.

Акцентуючи у проповіді свою увагу на святі, присвяченому у винятковий спосіб тим, хто покликаний жити у чернечому стані, Владика Ігор виділив важливість присяги слухняності. «Суть чернечої слухняності чи послуху полягає у тому, щоб підпорядкувати себе особам, котрі відповідають за провід у Церкві... Ніхто не може виключати себе з-під послуху законній владі, стверджуючи, що «бажаю бути вірним своїм внутрішнім натхненням», – наголосив проповідник.

Вітаючи нововисвяченого єромонаха Андрія, Владика Ігор побажав, щоби його дорога була «одяганням у правду та праведність», щоби він цього шукав, лише за цим побивався, а все інше залишив, щоб не відступити від вірного служіння. «Ти покликаний бути слугою, а слуги не очікують пошани та поваги; їхнє завдання – гідно виконувати свою службу», – додав на закінчення Владика Ігор. Після св. Літургії о. Венедикт Алексійчук, ігумен Святоуспенської Унівської лаври, висловив вдячність Владичі Ігорю за присутність на цьому святкуванні.

Панахида за загиблими у в'язниці «на Лонцького»

21 лютого 2008 року, з нагоди вшанування пам'яті невинно загиблих жертв тоталітарного комуністичного режиму, на подвір'ї колишньої в'язниці «на Лонцького» (тепер вул. Бандери, 1, м. Львів) Високопреосвященніший Владика Ігор (Возьняк), Архієпископ Львівський, у співслужінні з Владиком Макарієм (Малетичем), Архієпископом Львівським УАПЦ, та духовенством відслужив панахиду та освятив пропам'ятний хрест жертвам комуністичного режиму. До хреста було покладено вінки від керівництва держави, голови Служби безпеки України, управління Служби безпеки України у Львівській області, Львівської облдержадміністрації та Львівської обласної ради.

У своєму слові до присутніх Владика Ігор зазначив: «Я безмежно вдячний за героїський крок членів Служби безпеки на чолі з паном генералом, котрі запросили нас, єпископів та священників, щоб помолитися за душі померлих, замучених та замордованих у цих стінах, котрі служили жорстокою в'язницею для багатьох наших мирних співвітчизників, які тут знайшли кінець свого, більшість із них – молодого життя... Тут помирали люди, котрі любили свою Греко-Католицьку Церкву, свій український народ, свою землю, рідну традицію та рідні звичаї. Хай ласкавий Господь прийме їхні безсмертні душі у свої ласкаві обійми!.. Хай буде слава і вічна пам'ять героям, що невинно загинули за правду та свій народ!»

На закінчення заходу Владика Ігор окропив свяченою водою приміщення колишньої тюрми, де всі бажаючі мали змогу оглянути камери, в яких утримувались в'язні, та ознайомитися

з архівними матеріалами, які були представлені в експозиції на першому та другому поверхах.

(Прес-служба Львівської Архієпархії)

кількома рядками...

(Продовження, початок на 2 стор.)

НОВИНИ З ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ЄПАРХІЇ

17 лютого в с. Розточки Болехівського деканату освячено новий храм – церкву святого Василя Великого, адміністратором якої призначено о. Ростислава Какапича. З благословення Преосвященного Владика Володимира (Війтишина) храм освятив отець-мітрат Володимир Чорній, канцлер Івано-Франківської єпархії УГКЦ. На освячені був присутній о. Дмитро Вірста, декан Болехівський, та духовенство, яке прибуло на урочистості з нагоди відкриття церкви.

ВШАНУВАННЯ ПАМ'ЯТІ ЖЕРТВ «ВЕЛИКОГО ТЕРОРУ»

Хористи та ректор Львівської духовної семінарії о. д-р Святослав Шевчук взяли участь у заходах, організованих за ініціативою Управління СБУ у Львівській області на виконання Указу Президента України «Про заходи у зв'язку із 70 роковинами Великого терору». Було відслужено панахиду за участю представників духовенства різних конфесій, громадськості, керівництва області та Управління СБУ у Львівській області. Після панахиди слово мали Преосвященний Владика Ігор (Возьняк), Архієпископ Львівський, Архієпископ Львівський Української Автокефальної Православної Церкви Макарій, син генерала УПА Р.Шухевича Юрій Шухевич, представники влади та Управління СБУ. Після цього було освячено приміщення в'язниці. Згідно зі статистичними підсумками «Великого терору» 1936-1938 рр., по справах, які провадили органи держбезпеки (ГУГБ НКВД), арештовано понад 1.710.000 осіб, засуджено понад 1.440.000 осіб, у тому числі до розстрілу – понад 725.000 осіб.

178 РОКІВ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ о. ІЗИДОРА ДОЛЬНИЦЬКОГО

21 лютого минуло 178 років від дня народження довголітнього духовника Львівської духовної семінарії та засновника братства «Введення в храм Пресвятої Богородиці» о. Изидора Дольницького. З цієї нагоди віце-ректор семінарії і духовник цього давнього братства о. Орест Демко відслужив панахиду, у якій взяла участь вся семінарійна спільнота.

РЕКОЛЕКЦІЇ ДЛЯ СВЯЩЕНИКІВ КИЇВСЬКОЇ АРХІЄПАРХІЇ

19 лютого під проводом Преосвященного Владика Богдана (Дзюраха), єпископа-помічника Київської архієпархії, розпочалися реколекції для священників Київської Архієпархії. Духовні вправи відбувались у реколекційному центрі «Карітас» Житомирської дієцезії, який знаходиться у с. Зарічани. У реколекційній програмі був також науковий семінар на тему: «Адміністрування парафією та організація душпастирського служіння на парафії».

ДОКУМЕНТАЛЬНИЙ ФІЛЬМ ПРО МУЧЕНИЦЮ ТАРСИКІЮ (МАЦЬКІВ)

В сорокахвилинному фільмі буде показано життя та служіння сестри Тарсикії на основі історичних свідчень сестер, знайомих із нею, матеріалів домашнього архіву родини блаженної та її листів до батьків. Фільм також відобразить процес підготовки та перенесення мощей сестри до Ходорова у вересні 2007 року. Документальні зйомки кіностудія «Луг» з м. Ходорів проводила у Червонограді, Львові та Стрию.

За словами ініціатора зйомки, керівника студії у Ходорові Богдана Берича, ідея зняти документальний фільм про мученицю Тарсикію виникла в 2004 році. Саме тоді 18 липня Владика Юліан (Гбур) освятив пам'ятну дошку, встановлену на будинку, де жила сестра. Автором сценарію фільму стала Галина Охоцька – ходорівська поетеса, лікар за фахом. Редакційна група тісно співпрацювала із сестрами-служебницями Любомирою Надич та Дарією Пітулик. Сестра Любомира збирала історичні матеріали про життя блаженної, підготувавши беатифікаційний процес. Очевидцем останніх хвилин життя блаженної була сестра Дарія. Вона ж була присутня і на похованні мучениці в Червонограді, а згодом перепхованні на Личаківському цвинтарі. Для завершення фільму Стрийська єпархія надала документальні матеріали, фото- і відеоматеріали віднайдення та перенесення мощей з Личаківського цвинтаря, підготовки процесу їх вшанування та перенесення до Ходорова 2 вересня і Стрия 11 листопада 2007 року. Саме в цих двох містах відбудуться презентаційні покази документального фільму про сестру Тарсикію (Мацьків).

Кількома рядками...

ЗУСТРІЧ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ З МОСКОВСЬКИМ ПАТРІАРХОМ

В інтерв'ю журналістам після зустрічі з Алексієм II Глава Української держави відзначив «ширий і відкритий діалог», який відбувся між ним та Патріархом. «Я задоволений нашою розмовою», – заявив В.Ющенко.

За словами Президента, в ході розмови він висловив Патріархові вдячність за проведення в Москві та регіонах Росії панахид за невинними жертвами Голодомору і політичних репресій. Також сторони обговорили тему відзначення 1020-річчя Хрищення Київської Русі. «Це свято і духовне, і світське, тож було б добре, щоб обидві програми – і світська, і духовна – були гармонізовані», – сказав В.Ющенко.

Президент відзначив, що особливу увагу сторони приділили питанню розвитку українського православ'я. «Я говорив про те, що Україні потрібен діалог – щоб різні сторони, які беруть участь в цьому процесі, ясно, можливо, публічно формували свої позиції, своє бачення, оскільки йдеться не про відносини двох-трьох персон, а про відносини мільйонів людей», – сказав В. Ющенко.

Це вже друга зустріч Президента України з Патріархом Московським і всієї Русі Алексієм II. Перша відбулася 24 січня 2005 року під час офіційного візиту Віктора Ющенка до Росії.

ВСЕУКРАЇНСЬКЕ

ХРИСТІАНСЬКЕ СЛУЖІННЯ У ТЮРМАХ

У лютому в Центрі евангелізації Братів Капуцинів (м. Красилів Хмельницької області) відбулася непересічна подія, на якій йшлося про необхідність служити людям у в'язницях України. За ініціативою голови правління Української міжконфесійної християнської місії «Духовна та благодійна опіка у місцях позбавлення волі» о. Григорія Драуса, капелана в'язничного служіння Римо-Католицької Церкви в Україні, було проведено всеукраїнський семінар. Метою цього заходу є фаховий вишкіл та обмін досвідом осіб, які несуть своє християнське служіння по тюрмах, щоб, урахувавши специфіку установ кримінально-виконавчої системи України, велася активна співпраця із християнськими конфесіями. Для покращення співробітництва персоналу колоній та капеланів і волонтерів із доповідями виступали начальники обласних управлінь департаменту міст Одеси та Хмельницького. Посадовці визнали позитивні зміни, які відбуваються із засудженими людьми при душпастирській праці з ними.

ПОСІБНИК З ПРОТИДІЇ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ДУХОВНИХ СЕМІНАРІЙ

Благодійний фонд «Карітас Самбірсько-Дрогобицької єпархії» за фінансування Міжнародної організації з міграції та Агентства США з міжнародного розвитку створив програму навчання студентів духовних семінарій на тему запобігання торгівлі людьми. Програму буде оформлено у посібник. Презентація новоствореного посібника відбудеться 6 березня 2008 року у Львівській духовній семінарії Св. Духа.

Посібник складатиметься із трьох частин. Перша присвячена богословській та християнській оцінці праці та міграції. Вона передовсім прагне дати відповідь на запитання, чи маємо ми право негативно оцінювати міграцію. Друга частина порушує психологічні причини міграції, заробітчанства та підказує, як можна допомогти особі, що потерпіла від трафікінгу. Третя частина висвітлює юридичні аспекти проблеми. Створення посібника є лише першим кроком у великій програмі, яку планує реалізувати Греко-Католицька Церква.

(Продовження на 5 стор.)

Папа Римський забрав з молитви слова, образливі для віруючих євреїв

Керівництво Римо-Католицької Церкви проводить лінію на нормалізацію відносин з юдаїзмом, повідомляють джерела в пресовій службі Святого Престолу. Зокрема, як відзначає міланська газета «Giornale», Папа Римський Бенедикт XVI вирішив внести зміни в чин Тридентської меси, яка нині служиться все частіше. Зокрема, буде змінено текст латинської молитви про навернення євреїв: з неї вилучаються слова про «засліплення» та «зблудження», які віруючі юдеї вважають образливими для себе. Саме представники єврейських громад зверталися до Понтифіка з проханням вилучити цю фразу з тексту молитви. У теперішній версії молитва звучить так: «Вислухай наші молитви за цей засліплений народ, щоб вони, пізнавши світло правди, яким є Христос, позбулися свого зблудження». На думку газети, слово «зблудження» таки залишиться, проте молитва набере іншої форми.

У Ватикані підкреслюють, що цей жест із боку римського первосвященника має безпосереднє відношення до перспективи можливого паломництва Бенедикта XVI до Святої Землі. Запрошення Папі, зроблене прем'єр-міністром Ізраїлю Єхудом Ольмертом, не було реалізоване через провал чергової сесії ізраїльсько-ватиканських переговорів.

SMS від Папи змусять австрійських католиків задуматися

Римо-Католицька Церква в Австрії запропонувала вірним нову мобільну послугу: ті, хто підпишеться на неї, зможуть протягом усіх 40 днів Великого посту щодня одержувати на телефон цитати з виступів і проповідей Папи Бенедикта XVI. SMS-послуга була активізована, аби допомогти католикам витримати нелегкий період стриманості, який три-

ває до Великодня.

Деякі цитати звучать піднесено і мобілізуюче: «Подальший розвиток суспільства та його гідність залежать від тих, хто робить більше, ніж просто віддає свій борг». В іншій відчувається заклик критично поставитися до того, що відбувається в сучасному суспільстві: «Відмова від правди є основою

кризи Заходу і Європи». У будь-якому разі фрази, узяті з промов і проповідей, з якими виступав Папа під час свого візиту до Австрії у вересні минулого року, змусять австрійців задуматися. На думку представника Церкви, за допомогою «цього творчого й розважливого підходу у спілкуванні ми зможемо стати ближче до молодих людей».

Папу розкритикували як традиціоналісти, так і євреї

Папа Бенедикт XVI представив нове формулювання молитви на латині, яку читають у Страсну п'ятницю. Вона викликала безліч суперечок. У новому варіанті вже немає слів, які багато єврейських організацій визнали образливими, але вона, як і раніше, закликає євреїв до навернення. Представники єврейських організацій, а також католики з числа традиціоналістів, відразу засудили нову молитву, хоча й із різних причин. На думку єврейських організацій, молитва, як і раніше, звучить образливо, а традиціоналісти стверджують, що віддали б перевагу старому варіанту молитви. «Це пригнічує», – заявив голова Міжнародного єврейського комітету з міжрелігійних консультацій рабин Девід Розен, який протягом 20 років співпрацював щодо проблеми єврейсько-католицьких стосунків ще з кардиналом Ратцінгером, а також коли той був обраний Папою.

Молитва виявилася в центрі суперечок торік, коли Папа Бенедикт видав апостольське послання, яке дозволяє частіше служіння традиційної версії Тридентської меси. Завдяки цьому посланню покращилися відносини з католиками-традиціоналістами, які виступають проти знакових змін, які були внесені в чин церковної служби під час II Ватиканського собору. Ця молитва не входить до звичайної меси, яка є традиційною для більшості з 1,1 млрд католиків у світі, котрі слухають месу на мовах своїх народів.

Нова молитва латинською мовою, опублікована недавно у ватиканській газеті «L'Osservatore Romano», не містить згадування про «засліплення» євреїв і заклик до того, щоб «Господь, Бог наш, зняв полуду з їхнього серця». Неофіційний переклад нової молитви звучить у такий спосіб:

«Помолімося за євреїв. Нехай Господь, Бог наш, просвітить їхні серця, щоб вони могли визнати Ісуса Христа, Спасителя всіх людей». «Всемогутній і Предвічний Господи, – говориться далі. – Ти, що бажаєш спасіння усіх людей і пізнання ними істини, даруй

На фото: Відлучений від Католицької Церкви традиціоналіст єпископ Річард Вільямсон

нам, щоб разом з усіма народами, які входять у Церкву Твою, урятований був і весь Ізраїль».

Рабин Розен, виявивши задоволення тим, що образливі слова були усунуті, все-таки висловився проти нової молитви, оскільки у ній вказується, що євреї повинні шукати спасіння саме в Христі. Він відзначив, що звичайна меса, яка з'явилася після ліберальних реформ Другого Ватиканського собору, також містила молитву про «спасіння» євреїв, але в ній немає згадування про Христа і підкреслюється лише споконвічний завіт Бога з євреями. «Папу Бенедикта XVI насправді хвилює конструктивний розвиток відносин євреїв та католиків – це я точно знаю, – сказав рабин Розен. – Тому особливо пригнічує те, що в цьому тексті не помітно жодного занепокоєння з приводу того, як новий текст буде сприйнятий у єврейських колах».

Представник іншої сторони конфлікту – оглядач традиціоналістської католицької газети «The Remnant» Кеннет Вольф – говорить, що традиціоналісти воліли б, аби ця молитва взагалі не змінювалась. Він вважає, що ці зміни «порушили спокій традиціоналістів», і це, швидше за все, лише ускладнить примирення з такими традиціоналістськими угрупованнями, як «Братство святого П'я Х», яке не визнає рішень Другого Ватиканського собору й обрало своїх власних єпископів. Водночас представники Ватикану повідомили, що новий варіант молитви повинен бути прийнятий для богослужіння традиціоналістськими структурами, починаючи з Страсної п'ятниці 21 березня.

У повному тексті молитви також збережено заклики до навернення інших віруючих, у тому числі й протестантів, православних та язичників. Обговорюючи зміну молитви, представники Ватикану висловлювали думку, що це – право Церкви з вірою в істинність католицизму молитися про порятунок усіх, хто в це не вірить.

голова Міжнародного єврейського комітету з міжрелігійних консультацій рабин Девід Розен

У Європі створено інтернет-портал про християнофобію

У мережі інтернет з'явився сайт, присвячений християнофобії, повідомляє KAI. На сторінках цього сайту (www.christianophobia.eu) публікуються випадки проявів ненависті стосовно християн у Європі. Там же й дається визначення того, що таке християнофобія. Ідея і створення цього порталу належить міжнародному співтовариству «Європа для Христа».

«Християнофобія означає ірраціональний страх або ненависть стосовно християн і християнства в цілому», — стверджує один із творців сайту Гудрун Куґлер. «Значення цього слова поєднує також і антихристиянські упередження, про які свідчить поступова маргіналізація людей із християнськими переконаннями», — додає вона.

На сайті наводяться випадки висміювання християнської віри, вимоги прибрати християнські символи або заборони на їхнє носіння, а також нападки на віру у фільмах і на телебаченні. «Слово «християнофобія» з'явилося вже в офіційних документах ООН та ОБСЄ», — зазначила австрійська журналістка.

За словами Куґлер, завдання творців порталу — не «саможаління, а, радше, пошук рішень, у тому числі й у сфері політики». Вона пропонує стратегію боротьби із проявами християнофобії, ґрунтуючись на посиленні самосвідомості християн Європи. «Багато чого з того, чим славиться Європа, походить від християнства. Воно багато дало для гуманізації Європи і може запропонувати ще більше. За-

вдання християн як послідовників Ісуса — свідомо брати участь у суспільному житті. Завдяки цьому ми послабимо тенденції, ворожі християнству».

Куґлер звернула увагу на масове переслідування людей, які, виходячи із християнської віри, мають «неполітикоректні» погляди, наприклад, засуджують аборти та легалізацію гомосексуальних союзів. Були випадки, коли за це могли звільнити з роботи, притягти до суду, а деякі навіть потрапили у в'язницю через свої переконання. Наприклад, французький депутат Крістіан Ваннест за свої критичні висловлювання стосовно гомосексуалізму був оштрафований на 10 тисяч євро.

Про цю проблему неодноразово говорив глава ватиканської дипломатії архієпископ Домінік Мамберті. А відомий публіцист і професор міжнародного права в університеті Нью-Йорка Джозеф Вейлер недавно заявив: «Європейське зісвітчення відрізняється від американського секуляризму. Воно не ґрунтується лише на твердженні «Я не вірю в Бога», а вже є свого роду вірою, яка виходить з позиції активної ворожості стосовно релігії. У випадку Європи це відбувається стосовно християнства».

Співтовариство «Європа для Христа» було створене християнами різних конфесій — як відповідь на сучасну дискримінацію. Як незалежне співтовариство, воно існує з липня 2005 року і зареєстроване за німецькими законами. Товариство прагне нав'язувати контакти з якомога більшою кількістю однодумців із релігійних громад чи просто окремих осіб.

Названо найнесприятливіші для християн країни світу

Організація «Open Doors» опублікувала свій щорічний список країн, у яких люди, що сповідують християнство, піддаються найбільшій переслідуванню з боку держави.

Перше місце шостий рік підряд залишилося за Північною Кореєю. В 2007 році там було арештовано більше християн, ніж у 2006-му. Крім того, жителям цієї країни взагалі заборонено дотримуватися якого-небудь релігійного віросповідання, а християнство вважається серйозною загрозою для політичного режиму країни. У той же час, за різними оцінками, у Північній Кореї налічується близько 500 тисяч таємних християн. Щонайменше чверть християн перебуває в політичних таборах.

На другому місці розташувалася Саудівська Аравія. У цій країні, де найпопулярнішою релігією є ортодоксальний напрям ісламу — ваххабізм, а постація (відступництво від своєї віри на користь іншої релігії) карається стратою, якщо звинувачуваний не бажає знову прийняти іслам.

На третьому місці виявився Іран. Незважаючи на те, що в цій країні християни офіційно вважаються релігійними меншинами, вони регулярно піддаються репресіям та дискримінації.

Далі список виглядає в такий спосіб: на четвертому місці — Мальдіви, на п'ятому — Бутан, на шостому — Ємен, на сьомому — Афганістан, на восьмому — Лаос, на дев'ятому — Узбекистан, на десятому — Китай.

У Білорусі контролюватимуть священників-іноземців

Рада міністрів Білорусі затвердила положення про порядок запрошення іноземних громадян та осіб без громадянства в Білорусь для релігійної діяльності. Відповідно до нового законодавства, релігійні об'єднання мають право запрошувати в країну іноземців за узгодженням з уповноваженим у справах релігії і національностей на термін не більше одного року.

За словами прес-секретаря уповноваженого у справах релігій, така постанова прийнята у зв'язку з необхідністю точного й прозорого контролю з боку влади за діяльністю іноземних священників. «Запрошуючи, релігійна організація повинна пояснити, кого, навіщо і на який час запрошує. Якщо бракує священників — ми погоджуємо їхні кандидатури, розглядаємо документи. Необхідно, щоб усе було точно, зрозуміло і прозоро», — пояснив він.

Як передає Білоруська служба Радіо «Свобода», релігійне об'єднання, яке запрошує іноземного священника, зобов'язане зібрати довідки й копії документів про релігійну освіту запрошеного, його кваліфікацію, копію паспорта. Уповноважений у справах релігій повинен протягом місяця розглянути заяву й оголосити рішення. Він також має право відмовити в запрошенні, якщо вважатиме, що немає необхідності для запрошення іноземця. У випадку, якщо іноземному священникові дозволили вести релігійну діяльність на території Білорусі, йому заборонено проводити богослужіння в населених пунктах, які не входять до території діяльності релігійної організації, яка його запросила. Уповноважений також має право скоротити термін перебування на території Білорусі іноземних священнослужителів.

Викрадено часточку хреста, на якому був розп'ятий Христос

З катедрального собору бельгійського міста Турне викрадено безцінну церковну реліквію — візантійський хрест із часткою хреста, на якому був розп'ятий Ісус Христос, повідомляють бельгійські ЗМІ. За їхньою інформацією, двоє озброєних людей у перуках, з накладними бородами та вусами, проникли до скарбниці собору напередодні. За допомогою молотів та бейсбольних біт вони розбили куленепробивне скло сховища й викрали загалом 13 предметів коштовного церковного начиння. Грабінники склали цінності в пластикові пакети і по радію викликали до воріт собору співника з машиною, на якій зникли з місця злочину, незважаючи на переслідування поліції. При цьому зловмисники жорстоко побили одного з працівників обслуги собору, радника з культури посольства США та касирку, які в момент пограбування перебували у соборі і спробували перешкодити злочинцям.

Викрадений візантійський хрест перебував у катедральному соборі Турне з 1205 року. Його передав туди лицар-хрестоносець Жан Біло. Крихітний фрагмент Хреста Господнього зберігався в ніші інкрустованого золотом візантійського хреста, закритої шматочком гірського кришталю. Передня частина хреста прикрашена перлами й 48 дорогоцінними каменями, в основному діамантами, аметистами та сапфірами, а тильна — 32 дорогоцінними каменями. Зі скарбниці собору цю реліквію виставляли для загального огляду всього раз у рік — у другу неділю вересня — з нагоди Великої процесії Турне. Візантійський хрест не був застрахований, оскільки вважався безцінним. Поліція вважає, що реліквія була викрадена на замовлення одного з колекціонерів. Продати її неможливо, оскільки вона занадто добре відома.

В АВСТРІЇ ЗАБОРОНИЛИ БУДІВНИЦТВО МЕЧЕТЕЙ ТА МІНАРЕТІВ

Власті австрійської федеральної землі Корінтія прийняли нещодавно закон, який забороняє будівництво мечетей та мінаретів. Цей закон «пройшов» завдяки голосам членів Консервативної народної партії та правого Альянсу за майбутнє Австрії. За словами губернатора Корінтії Йорга Хайдера, новий закон є захистом від «навали ісламу».

Натомість соціал-демократи назвали все це популістським фарсом. За словами лідера партії Габи Шауніг, до цього часу в Корінтії не було подано жодної заявки на одержання дозволу на будівництво мечеті. А прес-секретар мусульманської громади Австрії Омар Аль-Раві заявив, що новий закон порушує свободу віросповідання і принцип рівності.

ЦЕРКВА АНГЛІЇ ЗАКЛИКАЛА ВІРУЮЧИХ ВИКРУТИТИ У СВОЇХ БУДИНКАХ НА ЧАС ВЕЛИКОГО ПОСТУ ВСІ ЗАЙВІ ЛАМПОЧКИ

Великий піст, який недавно розпочався у англікан, ознаменувався несподіваним закликом ієрархів державної Церкви Англії до віруючих християн викрутити у своїх будинках всі зайві лампочки.

Сорокаденний Великий піст не практикується у Великобританії вже давно, і Англіканська єпископальна Церква навіть не нагадує віруючим про необхідність здійснення фізичного й духовного очищення за канонами християнського вчення. Натомість, зробивши ставку на модернізацію, Церква Англії намагається «актуалізувати» християнські норми і традиції. Таким чином у день початку Великого посту англіканські єпископи на чолі з Архієпископом Кентерберійським закликали паству дотримуватися в найближчі 40 днів «енергетичного посту» і сприяти скороченню викидів парникових газів, насамперед вуглекислого. Саме тому у Великий піст, на думку англіканських єпископів, віруючим варто викрутити у своїх будинках всі непотрібні лампочки, відмовлятися при здійсненні покупок від пластикових мішків, посудомийною машиною користуватися через день, понизити на градус температуру гарячої води у своїх будинках.

ГРУЗИНСЬКИЙ ПАТРІАРХ ЗА ПЕРЕХІД КРАЇНИ ДО КОНСТИТУЦІЙНО-МОНАРХІЧНОЇ ФОРМИ ДЕРЖАВНОГО УСТРОЮ

Католікос-Патріарх всієї Грузії Ілля II висловився за встановлення в країні в майбутньому конституційно-монархічної форми державного устрою. Про це він заявив під час недільної проповіді в катедральному соборі Пресвятої Трійці, повідомляє ІТАР-ТАРС.

— Останнім часом у нашому суспільстві триває дискусія про те, з ким країна повинна дружити, якою повинна бути форма державного устрою Грузії і т.д. Нерідко інші країни намагаються диктувати нам, як далі розвиватися... але всі ці питання повинен вирішити наш народ. А народ Грузії от уже понад двісті років мріє про відновлення правління древньої династії Багратіоні, царювання якої припинилося в 1801 році (Прим.: дата входження Східної Грузії до складу Росії). Але для відновлення правління династії Багратіоні країні і народу необхідно ретельно підготуватися, необхідно виховати з дитинства гідного представника цієї династії, щоб підготувати його до царювання у випадку встановлення конституційно-монархічної форми правління, — сказав Ілля II.

Глава Грузинської православної Церкви відзначив, що «встановлення конституційно-монархічної форми державного устрою означатиме, що цар лише царює, а не править». «Цар буде гарантом єдності Грузії, захисту всіх громадян країни», — сказав він, наголосивши, що «у нинішню епоху є всі умови для реалізації цієї мрії народу Грузії, що сприятиме встановленню спокою в державі та об'єднанню країни».

Ілля II є Католікосом-Патріархом всієї Грузії з 1977 року і має в країні величезний авторитет. 84% населення Грузії є православними християнами.

Протягом двох тисяч років ми, християни, святкуємо наше найбільше свято – Великдень – Воскресіння Христове. Під час цього свята в Єрусалимі, у храмі Гробу Господнього, відбуваються особливі торжества, пов'язані з незбагненим сходженням Благодатного вогню.

Храм Господній – священний центр християнства, яке визнає нині близько третини населення Землі. Він споруджений за велінням імператора Костянтина Великого і його матері – святої рівноапостольної цариці Олени – в IV ст. на місці, де звершилась відкупляюча нас Жертва Ісуса Христа і славне Його Воскресіння. Усередині храму над Гробом Господнім є невелика каплиця, звана Кувуклією, яка є печерою, у якій був похований Спаситель.

Святий вогонь сходить у храм Господній тільки у Страсну Суботу – напередодні нашого Великодня за старим юліанським календарем, хоча святкується Великдень щороку в різні дні. На очах мільйонів людей відбувається чудо: у храмі в Єрусалимі сходить Благодатний вогонь. Це відбувається у тому місці, де Своім Воскресінням Господь показав Свою Божественну природу, здобув перемогу над смертю і силами тьми. Побачити сходження Благодатного Вогню власними очима може кожна людина, незалежно від віросповідання або переконань. Тільки не в багатьох є можливість побувати в Єрусалимі.

З ІСТОРІЇ

СХОДЖЕННЯ ВОГНЮ

Уперше Благодатний вогонь зійшов на Гробі Господньому в момент воскресіння Христа. З тих пір таке відбувається тут щороку, вже протягом двох тисяч років, за день до Великодня.

Відомий ісламський історик IX-X століть аль-Біруні описав, як мусульмани свого часу намагалися перешкодити сходженню Благодатного вогню: «...один раз губернатор наказав замінити ґноти мідним дротом, сподіваючись, що лампади не займуться і саме чудо не відбудеться. Але ж – тоді, коли Вогонь зійшов, мідь зайнялася». Відомий також випадок, коли кілька століть тому іновірці захотіли завладіти Благодатним вогнем, вигнавши з храму християн і не допустивши Патріарха в Кувуклію. Патріарх із народом перебував зовні, молився і плакав. І в той момент, коли іновірці очікували Вогонь на Гробі Господньому, у дворі, де стояли християни, раптом тріснула кам'яна колона і з неї вийшов Вогонь, який підхопили усі, хто був надворі. З тієї пори ніхто не зважається зазіхати на Благодатний вогонь.

Найбільш ранні згадки про схо-

дження Благодатного вогню в переддень Воскресіння Христового зустрічаємо в Григорія Ниського,

Свєсія та Сильвії Аквианської і датуються IV-м століттям. Хоча є опис і більш ранніх сходжень. Так, за свідченням Апостолів і Святих Отців, несотворене Світло освітло Грїб Господній незабаром після Воскресіння Христа, яке побачив один з апостолів. «Петро вірив; бачив же не тільки почуттєвими очима, але й високим апостольським розумом – наповнений бо був Грїб Світлом, так що хоча й ніч була, однак двома образами бачив внутрішнє – почуттєво й духовно», – читаємо в церковного історика Григорія Ниського. «Петро представ до Гробу й, Світло бачачи в Гробі, перелякався», – пише св. І.Дамаскин. Є.Памфіл оповідає у своїй «Церковній історії», що коли одного разу забракло лампадної олії, патріарх Нарцис (II ст.) благословив налити в лампади води з Силоамської купелі, і Вогонь, що зійшов з неба, запалив лампади, які горіли потім упродовж всієї Великодньої служби.

Латинський чернець Бернард (865 р.) пише у своєму «Ітинерарії»: «У Святу Суботу служба почина-

ється рано і по здійсненні служби співається «Господи помилуй» доти, поки із пришестьям Ангела зійде Благодатне Світло і запалить лампади, що висять над Гробом».

З погляду нашої віри, Благодатний вогонь є заповітом між Богом і людьми, виконанням обітниць, даної воскреслим Христом Його послідовникам: «Я є з вами в усі дні довіку». Вважається з передань, що рік, коли Небесний вогонь не зійде на Грїб Господній, означатиме кінець світу і владу антихриста. Одне з пророцтв, які зберігаються в Єрусалимській церкві, твердить: «Коли проллється кров християн у храмі Господньому, незабаром закриється вхід до цієї найбільшої святині і настануть для Церкви Христової особливо тяжкі

часи».

Зазвичай очікування сходження Благодатного вогню триває від кількох хвилин до кількох годин. Починається все з миті, коли Патріарх Єрусалимський увиходить до Кувуклії, а тисячі паломників, які збираються у храмі, за традицією починають виголошувати «Аксіос!»

по телебаченню. Навіть дивно, що знаходяться ще люди, які, бачачи власними очима усе, що відбувається, все ще здатні сумніватися.

Літанія Святого Вогню починається приблизно за добу до початку Великодня. У храмі Гробу Господнього збираються прочани, які забажали своїми очима побачити сходження

– що з грецької означає «Достойний». За свідченням очевидців, спочатку в храмі з'являються незбагненні спалахи, які ніби стікають по стінах і колонах донизу. І в цю хвилину в кожного, хто знаходиться у храмі чи на площі перед храмом, загоряються в руках свічки. Потім з отвору в куполі храму на Грїб Господній опускається вертикальний широкий стовп Світла. Після того, як Патріарх Єрусалимський виходить з печери Гробу Господнього з Благодатним вогнем у руках, він роздає його тим прочанам, свічки і лампади в яких самі не загорілися.

ЦЕРЕМОНІЯ ЛІТАНІЇ ТА СХОДЖЕННЯ ВОГНЮ

Якщо раніше розповіді про сходження Вогню передавалися в усних і письмових розповідях, то сьогодні чудо знімають на фото і відео, а Літанію (церковну церемонію) Святого Вогню транслюють

Благодатного вогню. Серед присутніх завжди багато християн, мусульман і навіть атеїстів. За церемонією пильно стежить єврейська поліція. У самому храмі вміщається до 10 тисяч чоловік. Вся площа перед ним та анфілади довколишніх споруд

також заповнюються народом – кількість бажаних набагато більша від можливостей храму.

О пів на другу лунає дзвін з Патріархії і відтіля починається хід. Довгою чорною стрічкою в храм прямує грецьке духовенство, передуючи Його Блаженству православному Патріарху однієї з помісних Православних Церков (Єрусалимської або Константинопільської), який крокує у супроводі вірменського Патріарха та священнослужителів. Він – у повному облаченні, яке просто сяє, в мітрі і з панагіями. У процесії

беруть участь ієрархи конфесій, які святкують Великдень.

У своєму Хресному ході процесія минає всі пам'ятні місця, означені в храмі: Оливний сад, де був зражений Христос, місце бичування, Голгофу, де Його розпіняли, Камінь миропомазання, на якому Тіло Христа готували до поховання. Підійшовши до Кувуклії, процесія тричі її обходить. Після цього Патріарх зупиняється навпроти входу в Кувуклію. Тут його розобличують-роздягають від риз і він залишається в одному лише полотняному підряснику, аби було видно, що він не проносить із собою в печеру сірників чи чогось іншого, чим можна видобути вогонь.

Незадовго перед входом Патріарха до Кувуклії підризничий вносить у печеру більшу лампаду, у якій повинен розгорітися головний Вогонь, а також 33 свічки – за числом років земного життя Спасителя. Лампада, наповнена оливою, ставиться посередині ложа Життєдайного Гробу. По всьому ложу розкладаються шматочки вати, а по його краях прокладається стрічка. Так – після огляду колись турецьких стражників, а нині – єврейської поліції – пригтовляється Кувуклія – Каплиця над Гробом Господнім – до закриття.

Після цього православний і вірменський Патріархи (останній також розобличується перед входом у печеру) входять усередину. Кувуклія закривається й опечатується місцевим ключником-мусульманином. Двері запечатують більшим шматком воску й накладають на них червону стрічку; православні служителі ставлять свої печатки.

Через 20-30 хвилин після опечатування Кувуклії до храму вбігає православна арабська молодь, чия присутність також є обов'язковим елементом Великодніх торжеств. Молоді люди як наїзники сидять на плечах один у одного. Вони голосно просять Божу Матір і Господа, щоб Він дарував Благодатний вогонь. «Іля дін, іля віль ел Мессіа!» (Віра одна, віра правдива в Бога-Месію!) – скандують вони. Араби ніби звертаються до всіх народів: дивіться, мовляв, – правильність нашої віри Господь підтверджує низведенням-сходженням Благодатного вогню! Для парафіян-європейців, які звикли до інших форм вираження своїх почуттів у храмі і спокійних богослужінь, це виглядає досить

незвично. Тож не дивно, що одного разу, коли Єрусалим перебував ще під британським мандатом, один англійський губернатор спробував заборонити ці «дикунські» танці. В тиші Патріарх молився в Кувуклії протягом двох годин, але Вогонь так і не зійшов. Тоді Патріарх своєю волею наказав впустити арабів, і лише після цього з'явився жаданий Вогонь.

У часи панування турків пильний «контроль» за Патріархом здійснювали турецькі яничари, які обшукували його перед входженням у

Кувуклію. Нині Патріарха оглядають єврейські поліцейські, які стежать за усім навкруги.

Свого часу, сподіваючись підловити християн на махінації, міське мусульманське начальство розставляло по всьому храмі турецьких воїнів, а ті оголювали ятагани, готові відрубати голову будь-якому, кого би побачили, як він вносить або запалює вогонь. Однак за всю історію турецького панування жодного разу ніхто в цьому так і не був викритий.

На час перебування Патріарха у Кувуклії у храмі гасять світло і настає напружена в очікуванні тиша. Присутні моляться і визнають свої гріхи, просячи Господа дарувати Благодатний вогонь. Усі терпляче очікують виходу Патріарха з Вогнем у руках. Молитва й обряд тривають доти, поки не відбудеться всіма очікуване чудо.

І ось – стається! Перед моментом сходженням Вогню храм починають опромінювати яскраві спалахи Благодатного світла, тут і там проскакують маленькі блискавки. При вповільненій зйомці добре видно, що вони виходять із різних місць храму – від ікони, що висить над Кувуклією, від купола храму, від вікон і з інших місць, заливаючи все навколо яскравим світлом. Крім того, то тут, то там, між колонами і стінами храму починають миготіти добре видимі маленькі язички Вогню, які часто проходять без усякої шкоди через стоячих людей. Одночасно в багатьох місцях у храмі і на площі загоряються свічки й висячі лампа-

ди. Як розповідають очевидці, «вся церква тремтить від захоплених лементів і радості людей... Здавалось би, при такій масі народу і при такому морі вогню полум'я неминуче мало б призвести до пожежі, однак хоч таке відбувається тут з року в рік, ще жодного разу не виникло пожежі чи найменшого натяку на загоряння». Храм або окремі його місця заповнюються сяйвом, яке не має аналогів.

Хоч Патріарх ще знаходиться замкнений там, у Кувуклії, гінці вже зараз через спеціальні отвори беруть Вогонь, який запалив лампаду, і розносять його по всьому храмі.

У світі трапляється чимало чудес, але, без сумніву, немає нічого подібного до сходження Благодатного вогню за масштабами і незвичайністю. Цей Вогонь має дивні властивості: за свідченням очевидців, його температура становить близько 40-45 градусів. Хімії невідомі речовини, які горять при звичайних умовах з такою низькою температурою полум'я.

СЛОВАМИ ОЧЕВИДЦІВ

«І от ранком Великої Суботи почали з'являтися перші ознаки Божественної сили: почувся перші гуркоти грому, – в той час, як на вулиці було ясно і сонячно. Тривали вони протягом трьох годин (до 12 год.). Храм почав опромінюватися яскравими спалахами світла. То в одному, то в іншому місці почали спалахувати небесні блискавиці, що передвіщають зшестя Небесного вогню», – пише один з очевидців.

«Раптом усередині храму над Кувуклією з'явилася невелика

тікаючись по площі серед прочан. Одночасно з цим у руках стоячих у храмі і на площі самі собою загоряються свічки, самі запалюються лампади, що знаходяться по боках Кувуклії. «Раптом крапля падає на обличчя, а у юрбі лунає лемент захвату і потрясіння. Вогонь палає у вівтарі Католікону! Спалах і полум'я – немов величезна квітка. А Кувуклія ще темна. Повільно-повільно по свічах Вогонь із вівтаря починає спускатися до нас. І тут громовий крик змушує знову глянути на Кувуклію. Вона сяє, вся стіна переливається сріблом, білі блискавки струменіють по ній. Вогонь пульсує і дихає, а з отвору в куполі храму на Грїб з неба опустився вертикальний широкий стовп світла. Храм або

окремі його місця заповнюються сяйвом, яке не має аналогів. У цей же час двері Гробу відкриваються і виходить Патріарх, який благословляє тих, що зібралися, і роздає Благодатний вогонь».

Про те, як загоряється Благодатний вогонь, розповідають самі патріархи. Єромонах Мелетій наводить слова архиєпископа Мисаїла: «Ввійшовши всередину святого Гробу Господнього, я побачив, як на всьому ложі блищить світло, подібно до розсипаного дрібного бісеру, на вигляд білого, блакитного, червоного та інших кольорів, який, сполучаючись, потім червонів і перетворювався у вогонь... і від цього вогню приготовані лампади та свічки возпалилися». Інший священнослужитель свідчить: «Я бачив, як митрополит схилився над низьким входом, увійшов у печеру і встав на коліна перед Святим Гробом, на якому нічого не стояло, який був зовсім порожнім. Не минуло й хвилини, як морок засяяв світлом і митрополит вийшов до нас із палаючим пучком свічок».

Однак не всі запалюють вогонь від патріаршої свічі – у деяких він загоряється сам. Очевидець розповідає: «Усе яскравіше і сильніше спалахи небесного світла. Тепер Благодатний вогонь став літати вже по всьому храмі. Він розсипався яскраво-блакитними бісеринками над Кувуклією, навколо ікони Воскресіння Господнього, після чого спалахнула одна з лампад. Вогонь увірвався в храмову каплицю, на Голгофу (запалив на ній також лампаду), блискав над Каменем миропомазання (тут також запалилася лампадка). У когось обвуглилися гноти свіч, у когось самі собою спалахнули світильники, пучки свіч. Спалахи усе посилювалися, іскри отут і там розносилися по пучках свіч».

Один зі свідків відзначає, як у стоячій поруч із ним жінки свічі загорялися тричі, оскільки вона два рази їх спеціально гасила.

Після цього від благодатного Вогню запалюють лампади по всьому Єрусалимі, спеціальними авіарейсами Вогонь доставляють

на Кіпр та у Грецію, звідки його розвозять по цілому світі. Віднедавна безпосередні учасники подій стали привозити його і в Україну.

ВЛАСТИВОСТІ ВОГНЮ І БЛАГОДАТНІ ЧУДЕСА

Спочатку, протягом перших 3-10 хвилин Вогонь, що самовільно зайнявся, має дивні властивості – зовсім не облікає, незалежно від якої свічі і де він був запалений. Можна бачити, як вірні буквально вмиваються цим Вогнем – водять ним по обличчю, по руках, черпають пригорщами, і він не наносить їм жодної шкоди. Він навіть не обпалює волосся. «Возжегше разом 20 свіч, я бороду свою тими свічами напомавив, і ні єдиного волоска не

скорчило, не припало; і погасивши їх, а потім запаливши в інших людей, ті свічки рукою загасив, так і у третій – і мені, і моїй дружині, що торкалася, єдиного волоска не обпало, не скорчило...» – писав чотири століття тому один із прочан. Та й нині щороку в цьому переконуються тисячі віруючих, підносячи цей Вогонь до волосся, умиваючись його полум'ям.

Крапельки воску, які падають від свічок, парафіяни називають Благодатною росою. Як нагадування про Чудо Господнє, вони залишаються на одязі свідків назавжди – жодні порошки, жодні миючі засоби їх не відперуть.

Людей, котрі перебувають в цей

час у храмі, переповнюють невимовні і ні з чим непорівнянні за своєю глибиною почуття радості і духовного заспокоєння. За словами тих, хто побував на площі й у самому храмі при шесті Вогню, глибина почуттів людей, які переповняли їх у цей момент, була фантастична – із храму очевидці виходили ніби, як вони самі говорять, заново народженими, духовно очищеними і прозорілими. Що особливо знаменно – не залишаються байдужими навіть ті, кому через певні причини незручне це дароване Богом знамення. Багато атеїстів, що побачили знамення, стають віруючими. Більше того, протягом багатьох років і понині сходження Благодатного вогню зміцнює віру в Спасителя в усіх.

Трапляються й рідкісні чудеса.

Наприклад, стверджують, що зйомка на одній з відеоплівки свідчить про цілєння, що відбуваються. Так, у людини вухо з моторошною гнійною раною, омивте Вогнем, просто на очах зцілюється, набуваючи нормального зовнішнього вигляду. Показано випадок прозоріння сліпого, очі якого, за зовнішніми спостереженнями, до «умивання» були цілковито закриті більмами. І ще нікому не вдалося дати наукове пояснення хоча б частині описаних чудес. Учені, яким добрі відомі ці події, прекрасно розуміють всю безплідність спроб розкрити таємницю Благодатного вогню відомими науці методами.

Важко перерахувати всі події, які відбуваються перед сходженням Благодатного вогню і після

цього. Однак особливого згадування заслуговує ще одне незбагненне диво: інколи по декілька разів за добу або безпосередньо перед сходженням Благодатного вогню у храмі починали мироточити ікони або фрески із зображенням Спасителя. Вперше це сталося у Велику П'ятницю в 1572 році. Першими свідками цього стали два французи, лист одного з яких зберігається в Центральній Паризькій бібліотеці. У ніч із Великої п'ятниці на Велику суботу 1939 року ікона знову замироточила. Свідками цього стали декілька ченців, які ще живуть при Єрусалимському монастирі. А через п'ять місяців, 1 вересня 1939 року, почалася II Світова війна... У 2001 році це трапилося знову. Християни не побачили в цьому нічого страшного. Але про те, що сталося 11 вересня того року – через п'ять місяців після мироточення – знає і пам'ятає увесь світ.

Та поки є Церква і є віруючі, поки в храмі здійснюється Жертва Господня, поки відбувається щорічне Таїнство Благодатного вогню, Бог не залишить людство, яке Він викупив Своєю Жертвою на Голгофі з рабства гріха і смерті.

о. др. Леонід КОСТКО

За матеріалами інтернет-видань

БАЖАЮТЬ ПОЗНАЙОМИТИСЯ

Ч О Л О В І К И :

1). **Група «Н»:** ВОЛОДИМИР. Українець, греко-католик, 09.08.1980 р.н., ріст – 163 см., вага – 63 кг., очі – карі, волосся – русаве. (7) – задовільний. (8) – не маю. (10) – добрий, спокійний, врівноважений. Захоплення, інтереси: історія, музика. (12) – є. (13) – створення сім'ї. Професія: вчитель музики. Народився: с. Сілець, Тисменицький р-н, Івано-Франківська обл. Проживаю: м. Івано-Франківськ. Контактний телефон: 8 (03422) 3-16-21 (після 20.00).

2). **Група «Н»:** ПЕТРО. Українець, хрищений за православним обрядом, 16.05.1955 р.н., ріст – 160 см., вага – 60 кг., волосся – світле. (7) – задовільний. (8) – надмірна цікавість. (10) – врівноважений, ревний християнин. Захоплення, інтереси: спілкування із справжніми християнами. (12) – є. (13) – створення сім'ї. Професія: робітник на ниві Господній. Народився: Хабаровський край. Проживаю: м. Сокаль, Львівська обл. Контактний телефон: 8 (067) 4256897.

3). **Група «Н»:** ОЛЕКСАНДР. Українець, греко-католик, 20.04.1959 р.н., ріст – 185 см., вага – 89 кг., очі – карі, волосся – брюнет. (7) – добрий. (8) – не маю. (10) – добрий, чуйний, уважний, спокійний, врівноважений. Захоплення, інтереси: наукова діяльність, спорт, природа, активний спосіб життя. (12) – є. (13) – створення сім'ї. Професія: лікар. (16) – м. Львів. Контактний телефон: +380679067655.

Ж І Н К И :

1). **Група «Н»:** АННА. Українка, греко-католичка, 15.12.1960 р.н., ріст – 164 см., вага – 70 кг., волосся – світло-русьве. (7) – задовільний. (8) – не маю. (10) – сила й гідність, трудоголік. Захоплення, інтереси: духовна література. (12) – є. (13) – створення сім'ї. Професія: кіоскер-реалізатор. Народилася: с. Ополиць, Сколівський р-н, Львівська обл. Проживаю: м. Львів. Контактний телефон: +380962102621.

2). **Група «Н»:** ОРИСЯ. Українка, греко-католичка, 11.07.1983 р.н., ріст – 176 см., вага – 52 кг., очі – сірі, волосся – русаве. (7) – добрий. (8) – не маю. (10) – чесність, ніжність, скромність, доброта, порядність. (12) – є. (13) – створення сім'ї. Професія: інженер-економіст. (16) – м. Львів. Контактний телефон: 2299-424.

3). **Група «Н»:** АЛЛА. Українка, греко-католичка, 16.07.1980 р.н., ріст – 165 см., вага – 57 кг., очі – блакитні, волосся – русаве. (7) – задовільний. (8) – не маю. (10) – доброта, скромність, чесність. Захоплення, інтереси: мрію познайомитися з семінаристом. (12) – є. (13) – створення сім'ї. Професія: оператор комп'ютерного набору. (16) – м. Стрий, Львівська обл. Контактний телефон: +380971559393.

4). **Група «Н»:** ВІРА. Українка, греко-католичка, 1961 р.н., ріст – 162 см., вага – 63 кг., очі – світлі. (7) – задовільний. (8) – не маю. (10) – доброта, ніжність, скромність, щирість. Захоплення, інтереси: природа, квіти, народні пісні, спокійна музика. (12) – є. (13) – створення сім'ї. Професія: фотограф-портретист, не працюю. (16) – м. Ходорів, Жидачівський р-н, Львівська обл. Контактний телефон: +380965153684.

5). **Група «Н»:** ОЛЕСЯ. Українка, греко-католичка, 31.05.1988 р.н., ріст – 164 см., вага – 45 кг., очі – карі, волосся – русаве. (7) – добрий. (8) – не маю. (10) – чесність і порядність. Захоплення, ін-

(Закінчення на 9 стор.)

СТВОРЮЄМО ОАЗИС СЕРЕД ЗЕМНОЇ ПУСТЕЛІ...

Нашу чергову зустріч з читачами газети «Мета» і розділу «Бажають познайомитися» при клубі знайомств (КЗ) зокрема, хочу почати з приємного повідомлення. Як і належить кожній серйозній структурі, наш КЗ вже має свою офіційну назву, свій логотип і свій прапор. Вся ця атрибутика є належним чином зареєстрована на Державному рівні і має Авторське свідоцтво. В даний час працюємо над текстом і музикою гімну для нашого КЗНДР – «Клуб знайомств Наша дружна родина». Запрошуємо до співпраці митців відповідного напрямку.

При безпосередній розмові із дописувачами в розділ «Бажають познайомитися» щиро тішуся з того, що оголошення наших дописувачів не залишаються без уваги. Щиро тішуся з того, що дуже багато людей роблять свій вибір для знайомства саме з

особою у вірі, прагнуть будувати своє спільне майбутнє життя саме на засадах християнської моралі і чеснот.

Відповідаючи на запитання додзвонювачів, торкнувся теми про особливості в роботі даного КЗ. Дійсно. Наш КЗНДР не є звичайним клубом знайомств. Це є суто християнський КЗ із притаманними тільки йому особливостями. Спільними зусиллями з усіма небайдужими членами КЗНДР прагнемо створити такий собі оазис чистоти, моралі і любові для самотніх християн серед земної пустелі людських пристрастей, гріху, спокус і суєти. Отож, найпершою особливістю в роботі нашого КЗНДР є те, що ми друкуємо в розділі «Вони бажають познайомитися» газети «Мета» анкетні дані виключно від самотніх християн, які бажають започаткувати знайомство із особою у вірі. Але, знову таки, не від усіх. В залежності від свого теперішнього стану всі самотні християни заповнюють розроблену нами анкету або для осіб групи «Н» — (це ті особи, які не були раніше у шлюбі), або анкету для осіб групи «Б» — (ті особи, які вже були в шлюбі (мають дітей або є без них на теперішній час), але отримали церковне уневаження свого подружжя Церковним трибуналом, а також вдівці та вдови). Отут хочу зразу зауважити, що інформацію від інших категорій самотніх християн до друку допускати не будемо. І тільки після того, як інформація про особу буде опублікована в газеті «Мета» — ці дописувачі стають членами

нашого КЗНДР, що надає їм право тільки з цього моменту робити свій вибір стосовно інших осіб, оголошення від яких також опубліковані в даному розділі. Згідно нашої концепції по діяльності КЗНДР – всі члени КЗ знайомляться виключно в рамках оголошень від інших членів КЗ. І для всіх членів КЗНДР ці правила однакові. Тепер вони можуть телефонувати, листуватися, знайомитися та зустрічатися один з одним, враховуючи свої особисті вподобання. Тут буде доцільно навести деякі міркування стосовно особистих вподобань. Знаєте, кожна людина, яка особисто для себе, у певно визначений для неї час «дозріла» для створення сім'ї, бачить свого майбутнього супутника у житті таким, образ якого вона створила собі на основі свого власного життєвого досвіду, всього нею баченого, почутого, пережитого, своїх особистих потреб і вподобань. І тому в кожній людині свої вимоги, свої індивідуальні потреби до протилежної особи. Не встидайтеся говорити про це відкрито на зустрічі. Головним тут є для всіх нас навчитися чути і розуміти іншу людину, поважати її особисті вподобання і її власний вибір. Тоді є надія, що і нас самих будуть розуміти і поважати.

Із розмови з членами КЗНДР мені відомо, що досить незручно почуваються наші члени КЗНДР у тих ситуаціях, коли отримують телефонні дзвінки або SMS повідомлення з пропозиціями про зустріч або про знайомство від тих осіб, які не є членами КЗНДР. Звичайно, в таких ситуаціях приходиться дуже делікатно вибачатися і відмовлятися від таких пропозицій, пояснювати концепцію роботи даного КЗ, пропонувати таким

особам заповнити анкету про себе і вислати її на адресу КЗНДР. І це потрібно робити всім членам КЗНДР постійно. Всі члени нашого КЗ повинні бути свідомі того, що концепція КЗНДР ставить за мету можливість вдалого вибору для кожної особи, і що вона, концепція, також є гарантом чистоти цього вибору. Бажаю всім Вам вдалого вибору свого супутника для життя!

Таким чином, інформацією про всіх наших членів КЗ, хоча і відкрито для загального доступу, можуть скористатися виключно члени нашого КЗНДР. Своєю діяльністю ми всіляко стараємося залучити в члени КЗ якомога більше осіб, щоби ні один християнин у потребі самотності не залишився поза увагою. Тому інформаційна робота по висвітленні діяльності даного КЗ і робота по залученню самотніх християн, бажаючих створити власну сім'ю із особою у вірі, повинна постійно проводитися всіма членами нашого КЗНДР.

Дуже дорожимо засадами розробленої нами концепції по діяльності КЗ, закликаємо всіх членів КЗНДР дотримуватися їх як керівництва від наставників, не порушувати їх, а також прагнемо правильного розуміння всіх наших дій від усіх читачів газети «Мета».

Всім нашим членам КЗНДР при газеті «Мета» раджу також відвідувати засідання клубу знайомств при храмі Вознесіння Господнього, що по вул. Широка, 81а, (Левандівка), які відбуваються один раз на два тижні. Наступне засідання має відбутися 09.03.2008 р. Б. Час в кінці засідання можна успішно використати для обговорення всіх проблемних ситуацій.

І нехай Вам всім щастить у житті!

Олександр РОМАНЮК,
Координатор КЗНДР

ПОРАДИ ВІД КООРДИНАТОРА:

1). Не погоджуйтеся на зустріч з тими особами, які з даною метою Вам дзвонять, запрошують, надсилають SMS, дають різну інформацію про себе по телефону – коли ці особи не є членами КЗНДР і інформація про них не є розміщена в розділі «Бажають познайомитися» газети «Мета»;

2). Завжди запитуйте в особи, яка Вам телефонує, під яким номером розміщена його (її) анкета. Ознайомтеся з цією анкетною, обов'язково перетелефонуйте йому (їй), дайте зрозуміти цій особі у ввічливій формі про своє бажання або небажання продовжувати подальше спілкування з ним (нею);

3). При виникненні різних питань і потреб їх вирішити – (змінити номеру телефону, створення сім'ї, бажанні зняти своє оголошення з публікації в газеті і т. п.) – звертайтеся листом на адресу газети «Мета» до координатора КЗНДР;

4). Завжди пам'ятайте, що відповідальність за достовірність викладеної про себе інформації в «Анкеті» лягає на дописувача.

Контрацепція та її наслідки

Зореслава ГОРОДЕНЧУК,
кандидат медичних наук,
м. Львів

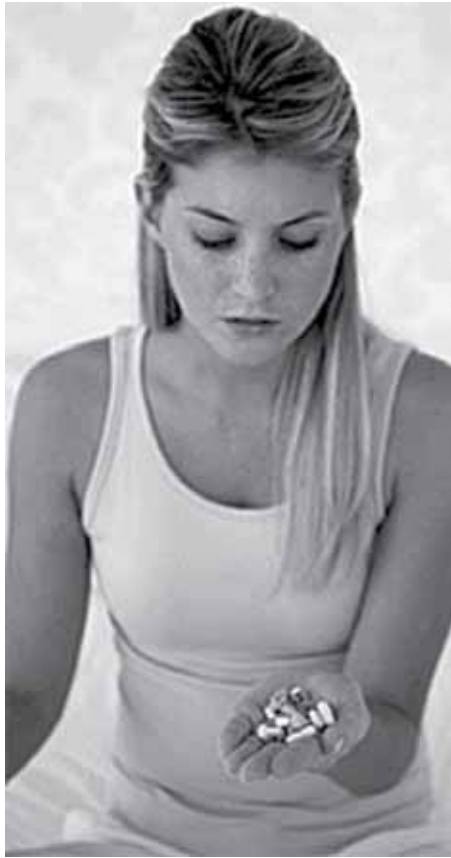
(Закінчення. Початок у попередніх
номерах "Мети")

«Ніколи не дам жінці жодного за- собу для зганяння плоду...» (із клятви Гіпократта)

Як не глянь, контрацепція – справа не медична і не соціальна, а радше комерційна. Донедавна фірми-виробники про людське око намагалися поширювати свою продукцію через акушерів-гінекологів, мотивуючи це необхідністю «індивідуального підбору контрацептиву». Натомість тепер усе частіше вони звертаються безпосередньо до споживача, усуваючи лікаря в цій справі настільки безцеремонно, що це починає дратувати.

Найпоказовішою тут є тактика нідерландської фірми «Organon», про що не давно писали у «Віснику асоціації акушерів-гінекологів України» (№ 3(13), 2001): «Если мы позволим таким фирмам, как «Organon», вторгаться в сферу нашей деятельности (вместо нас решать, какой способ контрацепции выбирать и что назначать), то в скором времени будем сидеть в своих кабинетах, занимаясь рассмотрением рекламных плакатов и стендов, а в свободное от созерцания время – смахивать с них пыль» (цитата мовою оригіналу). Шила в мішку не втаїш: тактика згаданої фірми переконливо свідчить, що лікар у справі контрацепції став непотрібною ланкою. Скориставшись авторитетом медицини на початку своєї діяльності, виробники контрацептивів завоювали ринок збуту, а згодом позбулися тепер вже не потрібного союзника.

На мою думку, медик, призначаючи контрацептиви, діє непрофесійно і не-

етично, тому що:

- 1) застосує свої знання і вміння в не-медичних цілях;
- 2) не має певності, що в кожному конкретному випадку його призначення буде успішним (оскільки ненадійність контрацептивів досить висока;
- 3) не може гарантувати відсутність побічних ефектів, які можуть призвести до багатьох гіршої ситуації, ніж та, яка б склалася без призначення контрацептиву;
- 4) не може гарантувати, що його призначення буде безпечним для потомства пацієнтки (до речі, про абортівну дію деяких контрацептивів воліють промовчати).

Додам тільки, що як і у випадку аборт,

роль лікаря у справі з контрацепцією зводять до виконання чужого замовлення, до якого він абсолютно непричетний, а саме – до постачання клієнток фірмам-виробникам.

Д-р Рудольф Егман, автор книжки «Наслідки контрацепції», бачить вихід «не в пошуку все ефективніших і безпечніших засобів контрацепції, навіть якщо б то були дійсно протизаплідні, а не абортівні засоби, а в обмеженні сексуальної свободи... Важливо навчати молодих людей, що сенсом і метою статевої близькості є передавання життя». Такої ж думки дотримуються набагато ліберальніші у поглядах автори одного з досліджень наслідків застосування контрацепції: «Багато партнерів, позаподружні стосунки не служать доброму, моногамному подружжю. Розбиті родини роблять з наших дітей сиріт... Ми, лікарі, як перші, до кого звертається жінка, маємо обов'язок хоча б спробувати пробитися до її свідомості. Страхітлива загроза СНІДу є добрим претекстом до теми, а далі можна спокійно дискутувати».

Мусимо послідовно і наполегливо переконувати людей у тому, що проблему вирішує не контрацепція, а природне планування сім'ї.

(Закінчення. Початок на 8 стор.)

тереси: читання книжок, музика, екстрим. (12) – є. (13) – створення сім'ї. Професія: студентка. (16) – м. Львів. Контактний телефон: +380674274821.

6). **Група «Б»:** ГАЛИНА-МАРІЯ. Українка, греко-католичка, вдова, 20.02.1950 р.н., ріст – 165 см., очі – зелені, волосся – шатенка. (7) – задовільний, інвалід II гр., репресія. (8) – не маю. (10) – добра, чуйна, врівноважена, веселої вдачі, оптимістка. Захоплення, інтереси: кулінарія, господиня, воджу авто, танці, квіти, захоплення природою. (12) – є. (13) – створення сім'ї. Професія: медсестра, не працюю, пенсіонерка. Народилася: Закарпаття. Проживаю: м. Львів. Контактний телефон: у сусідів – 237-20-57.

7). **Група «Н»:** ПРИНА. Українка, греко-католичка, 16.07.1980 р.н., ріст – 160 см., вага – 60 кг., очі – сині, волосся – русаве. (7) – задовільний. (8) – не маю. (10) – доброта, щирість. (11) – бути дружиною священника, випускника семінарії. (12) – є. (13) – створення сім'ї. Професія: бухгалтер. (15) – матер. і житл. незалеж.. (16) – с. Верхня Білка, Пустомитівський р-н. Контактний телефон: +380994133727.

8). **Група «Н»:** КАТЕРИНА. Українка, греко-католичка, 17.07.1985 р.н., ріст – 164 см., вага – 63 кг., очі – карі, волосся – русаве. (7) – задовільний. (8) – не маю. (10) – доброта, співчутливість, чесність, порядність, вірність. (12) – є. (13) – створення сім'ї. Професія: продавець продуктового магазину. (15) – матер. незалеж.. (16) – м. Львів, Брюховичі. Контактний телефон: +380973473987.

9). **Група «Н»:** НАТАЛЯ. Українка, греко-католичка, 24.12.1971 р.н., ріст – 170 см., вага – 68 кг., очі – зелені, волосся – світле. (7) – здорова. (8) – не маю. (10) – доброта, весела вдача, оптимістка. (12) – є. (13) – створення сім'ї. Професія: вчитель. (16) – м. Львів. Контактний телефон: +380975338658.

10). **група «Н»:** ТАТЬЯНА. Росіянка, православна, 26.09.1944 р.н., ріст – 164 см., вага – 60 кг., очі – зелені, волосся – шатенка. (7) – здорова. (8) – не маю. (10) – доброта, миролюбна, спокійна, врівноважена, охайна. Захоплення, інтереси: гра на скрипці на рівні любителя. (12) – є. (13) – створення сім'ї. Професія: пенсіонерка. Народилася: м. Умань, (Черкаська обл.). Проживаю: Херсонська обл., Скадовський р-н, с. Тарасівка – (берег Чорного моря). Контактний телефон: 8-(05537) 37-393 – (домашній).

УВАГА!

1) З № 3 (42) газети «МЕТА» оголошення №5 (жін) та № 7 (жін) – знято з подальшої публікації.

Щиро вітаємо п. Марію і п. Владиславу зі створенням сім'ї. Хай Вам щастить у сімейному житті!

2) З № 3 (42) газети «МЕТА» в оголошенні №3 (жін) – замінено номер телефону;

3) Для розміщення анкети в черговому номері газети «МЕТА» прохання заповнені анкети надсилати в редакцію не пізніше, аніж до кінця кожного місяця.

4) Подаємо анкети для зголошення самотніх християн різних груп: без сімейного минулого – група «Н», із сімейним минулим – група «Б». Всім, хто побажає заповнити відповідну до свого стану анкету, потрібно вирізати її з газети, заповнити і надіслати в конверті на адресу редакції газети «МЕТА». На конверті зробіть позначку «КЛУБ ЗНАЙОМСТВ», координатору КЗНДР.

5) Відповідальність за вибір належної анкети і за достовірність викладених у ній даних несе дописувач.

З усіма пропозиціями, запитаннями та побажаннями щодо інформації та її розміщенні в рубриці «КЛУБ ЗНАЙОМСТВ», а також для отримання бланків «АНКЕТА ДЛЯ ЗГОЛОШЕННЯ» осіб групи «Н» і групи «Б» – звертайтеся до координатора КЗНДР при газеті «МЕТА» Олександра РОМАНЮКА за тел.: 226-43-97 в пн., ср., пт. – з 15.00 до 19.00, і у вт., чт. – з 11.00 до 15.00.

«АНКЕТА ДЛЯ ЗГОЛОШЕННЯ» - група «Н» самотнього (ої) християнина (ки) без сімейного минулого для розміщення її в рубриці «КЛУБ ЗНАЙОМСТВ» газети «МЕТА».

- Стать _____ (1)-Ім'я _____ (2)-Національність _____
 (3)-Ріст _____ (4)-Вага _____ (5)-Дата народження (день, місяць, рік) _____
 (6)-Природний колір волосся, очей _____ (7)-Стан здоров'я _____
 (8)-Шкідливі звички _____ (9)-Віросповідання, конфесія _____
 (10)-Основні риси характеру, вподобання _____
 (11)-Побажання щодо свого майбутнього товариша, супутника у житті _____
 (12)-Чи маєте потребу зростати в християнських чеснотах? _____
 (13)-Мета знайомства (товариські стосунки, створення сім'ї) потрібне підкреслити
 (14)-Професія (праця, навчання, інше) _____
 (15)-Матеріальна та житлова незалежність _____
 (16)-Місце народження та місце проживання (місто, село – їх назва) _____
 (17)-Контактний телефон _____

NB! а) в інтересах дописувачів – писати потрібно чітким і виразним почерком;

б) у «Зголошенні» дописувача, розміщеному в розділі «ВОНИ БАЖАЮТЬ ПОЗНАЙОМИТИСЯ» газети, деякі пункти заповнюваної анкети буде замінено цифрами, які є у дужках при цьому пункті анкети.

«АНКЕТА ДЛЯ ЗГОЛОШЕННЯ» - група «Б» самотнього (ої) християнина (ки) із сімейним минулим (особи з офіційним уневаженням попереднього подружжя Церковним Трибуналом, або вдівці (вдови)) для розміщення її в рубриці «КЛУБ ЗНАЙОМСТВ» газети «МЕТА».

- Стать _____ (1)-Ім'я _____ (2)-Національність _____
 (3)-Ріст _____ (4)-Вага _____ (5)-Дата народження (день, місяць, рік) _____
 (6)-Природний колір волосся, очей _____ (7)-Стан здоров'я _____
 (8)-Шкідливі звички _____ (9)-Віросповідання, конфесія _____
 (10)-Основні риси характеру, вподобання _____
 (11)-Побажання щодо свого майбутнього супутника у житті _____
 (12)-Чи маєте потребу зростати в християнських чеснотах? _____ (13)-Тривалість самотнього життя _____
 (14)-Сімейний стан: (отримав(ла) церковне уневаження подружжя, вдівець (вдова)) потрібне підкреслити
 (15)-Інформація про дітей (їх наявність, кількість, вік кожної дитини, стан їхнього здоров'я, захоплення, незалежність) _____
 (16)-Професія (чи працюєте на даний час, пенсіонер(ка)) _____
 (17)-Матеріальна та житлова незалежність _____
 (18)-Місце народження та місце проживання (місто, село – їх назва) _____
 (19)-Контактний телефон _____

NB! а) в інтересах дописувачів – писати потрібно чітким і виразним почерком;

б) у «Зголошенні» дописувача, розміщеному в розділі «ВОНИ БАЖАЮТЬ ПОЗНАЙОМИТИСЯ» газети, деякі пункти заповнюваної анкети буде замінено цифрами, які є у дужках при цьому пункті анкети.

Що значить помолитися?

Не забувайте ніколи на ту правду християнського життя, що християнська молитва – це перша, найкраща й найосновніша підстава християнського життя, – саме такими словами звертається до нас Слуга Божий Митрополит Андрій Шептицький, пригадуючи нам наш найперший обов'язок. Тому варто трохи більше заторгнутися цю дуже важливу тему. Для загальної користі подаємо уривки з книжечки о. Юліана Катрія „Господи, навчи нас молитися”.

«Язык тих, що моляться, – це рука, якою обіймаємо Божі коліна».

Св. Іван Золотоустий

У багатім домі в Лондоні лежав на смертній постелі молодий чоловік. Він нагло й небезпечно захворів. Хвилини його життя були полічені. Коло нього – його батько, мати, родина, приятелі. В його домі релігія не мала місця. Батько нахилиється над умираючим сином і питає: „Може, чого тобі треба, сину?” А син тихо прошептав: „Тату, молись!”

Молитися? Та батько ніколи не молився. Він навіть не знає, що таке молитва. Він безрадно глядить на вмираючого сина, безрадно дивиться на присутніх і питає: „Чи, може, є тут хтось, хто вмів молитися?” Ніхто не голоситься. Батько знову нахилиється над сином: „Сину, а, може, крім того, чогось тобі треба?” Легке хитання головою, останні тихі слова: „Тату, молись!”, а опісля – глибокий віддих – і син пішов перед престол Того, до Якого ніколи не молився. Що ж, отже, звемо молитвою?

„Молитва – це піднесення Духа до Бога”, – так каже св. Іван Дамаскин – великий богослов Східної Церкви. Піднесення Духа значить, що в молитві мають брати участь усі духові влади людини. Господь Бог наділив людину прегарними духовими властями, що ними є розум, воля і пам'ять. Через них людина є людиною. Підносити Духа до Бога значить найперше розумом узнати Бога за свого Творця, Пана, Добра. Тому св. Іван Клімак зове молитву „розмовою ума з Богом”. А преподобний Ніль Синайський вчить: „Як хліб служить за поживу для тіла, а чеснота – для душі, так духовна молитва – для ума”. Підносити духа до Бога – значить нашою волею любити Його понад усе на світі, хотіти Йому служити і славити, хотіти бути добрим і святим, як Він добрий і святий. Підносити Духа до Бога – значить, також, нашою пам'яттю пригадувати собі на Його Божі добродійства і любов. Отож, через піднесення духа ціла людина звертається до Бога, – подібно як квіти звертаються до сонця, як магнітна стрілка – до північного полюса, як малі діти спонтанно звертаються до своєї матері. Піднести духа до Бога – значить на часок покинути землю і забути про неї, а серцем і душею полинити до свого Творця на розмову.

„Молитва – це розмова з Богом”, – так окреслює молитву св. Августин. І слушно, бо на молитві ми не тільки духом підносимося до Бога, але і з Ним розмовляємо. А що значить з кимсь розмовляти, говорити? Розмовляти – значить комусь виявляти свої думки, бажання, проблеми, плани, радість, смуток. Розмова – це природний спосіб комунікації між людьми. Це – привілей людини, бо звірята не мають дару бесіди. Бути таким – це великий і тяжкий хрест. Ми часто послуговуємося розмовою. Любимо говорити з тими, що їх любимо і що нам дорогі. Розмова дитини зі своєю матір'ю завжди мила і для дитини, і для матері. Така розмова не томить, бо це – розмова любові. Ми любимо говорити з людьми добрими, чесними і святими, бо тут – чеснота і святість. Цінимо розмову з ученими й експертами, бо тут – мудрість і знання. Коли ж розмова з людьми буває така мила, то що ж сказати про розмову віруючої людини з Богом – своїм Творцем і найбільшим Добрадієм? Така розмова справді найкраща, найвнесліша і найсвятіша, бо це розмова створіння зі своїм Творцем, дитини зі своїм Батьком – найкращим, найсвятішим, наймудрішим, всемогутнім. Молитва – це безпосередня стична створіння зі своїм Творцем, смертного з Безсмертним, немічної людини зі своїм всемогутнім Вітцем. І чим більше ми з Богом розмовляємо, тим більше стаємося подібні до Нього.

„Молитва – це перебування з Богом”, – так зове молитву св. Григорій Ніський, брат св. Василя Великого. І справді, бо на молитві ми не тільки підносимо духа до Бога, не тільки з Ним розмовляємо, але і з Ним перебуваємо, пристаємо, тішимся Його присутністю.

Для всіх нас миле й дороге перебування з нашими батьками, дітьми чи приятелями. Любимо перебувати у милім добрім товаристві. У їхнім товаристві наш час дуже швидко минає. Уважаємо за особливий привілей приставати з високопоставленими особами, як-от Святіший Отець, єпископ, король чи президент. Про стрічу й розмову з ними ми часто оповідаємо, довго її пам'ятаємо і нею хвалимося. А що ж сказати про перебування із самим Богом? Бути з Богом – це бути при джерелі щастя, спокою, добра, любові.

Любов і цінування молитви – це найкраща ознака практикуючого християнина. Любов молитви – це найкращий вияв нашої віри і любові до Бога. Через молитву наше серце стає Божим храмом. А скільки місця має Господь Бог у нашому серці?

У 1928 році в опінії святості померла Ева Лявалієр – французька оперна зірка світової слави. Замолоду, в часі найбільших успіхів і слави, вона була далека від Бога, бо жила своїм „богом”. Одного разу вона мала мала листи з пристані Шербург кораблем до Америки на своє оперне турне. Була якраз неділя, а корабель відходив наступного дня. Щоб згаяти час, то вона пішла на прохід до недалекого села. Там з цікавістю зайшла до церкви, де якраз правилася св. Літургія. Священник говорив проповідь про любов до Ісуса Христа. В часі проповіді глибоко до її серця запали такі слова: „Скільки місця в твоєму серці має Ісус Христос?” В її серці не було місця для Христа. Ті слова відкрили її очі і цілком змінили її життя.

Через молитву ми не тільки підносимося до Бога, але й Бог приходив до нас. Тому часта молитва – це часта Божа гостина в нашому серці. Апостоли просили Ісуса: „Господи, навчи нас молитися!” Така просьба нехай буде часто і на наших устах.

о. Богдан ЛИПСЬКИЙ.
Духовність нашого обряду.
Нью-Йорк – Торонто, 1974.

Подібно, як при звичайних наших товариських відвідинах, входячи до хати, витаємося з господарями й заховуємо відповідний церемоніал привітання, то тим більше мусимо затримати церемоніал, вироблений довголітньою традицією і доручений приписами нашого обряду тоді, коли входимо до церкви, до Божого храму. Давніше пояснювали ми, що всі наші Богослуження відбуваються на центральній лінії у церкві, що йде від престолу аж до притвору серединою церкви. Саме на цій центральній лінії повинні ми, ввійшовши до церкви, пере-хреститись, звернутись в сторону престолу й віддати Богові поклін, що з грецької мови називається метанією. Опісля слідує цілування ікони на тетраподі, а далі – на аналоях і свічання лампад. Щойно опісля повинні ми зайняти місце в церкві, у т. зв. храмі вірних. І то так, щоб церква виповнювалась людьми від середини храму, а не від стін.

Тому не є доброю виторена в нас практика ставати позаду храму, під стінами, коли є ще місце напереді храму. До церкви приходимо на Богослуження, щоб спільно помолитися й ця спільнота мусить бути підкреслена й зовнішньо. Коли ж, зокрема на Богослуженнях, на які приходять менше людей, а теж при уділюванні св. Тайн Хрещення, Миропомазання, Вінчання, ми сідаємо по цілій церкві, то це ніяк не робить враження спільноти, що ми разом об'єднані в молитві. Ми всі мусимо брати активну участь в Богослуженнях, а теж і при уділюванні св. Тайн, і відповідати на завзиви священника. Зокрема сильно це треба підкреслити щодо нашої участі в Службі Божій. На наші приватні молитви є час перед Богослуженнями, а не підчас них, або тоді, коли ми заходимо до церкви поза часом Богослужень. Звичайно відмовляємо тоді т. зв. щоденні молитви, які є в кожному молитовнику на самому початку й закінчуються т. зв. „Началом обичним”. Отже, і для цієї цілі, щоб себе скріпити в душі, щоб себе приготувати до Богослуження, треба приходити до церкви на декілька хвилин раніше, ще перед Богослуженням, а окремо це відноситься до св. Літургії. Коли ж Богослуження починаються, а передовсім Служба Божа, всі вірні мають вже бути в церкві, й тоді заперестаємо наші приватні молитви, а починаємо брати активну участь в Богослуженні, щоб „одним серцем, одними устами” хвалити Бога.

Текст Служби Божої обнімає цілість і ніяка функція Богопочитання не є залишена. Ми славимо Бога, дякуємо Йому за Його добродійства й просимо „за всіх і вся”. Не лише потреби Церкви є узгляднені в тексті св. Літургії, але й наші прерізні потреби, передовсім в екстеніях, і то за живих і померлих. Ми можемо ще зробити собі й окреме намірення, в якому вислухаємо св. Літургію і беремо участь в ній, відповідаючи на завзиви священника чи диякона.

В нашому обряді повинен завжди бути

Участь у богослужіннях

Повернення до теми.

на св. Літургії диякон. Він саме, стоячи на підвищенні, перед іконостасом, співаючи екстенії, є посередником між священником у святині й вірними у храмі вірних. Його всі добре чують і відповідають на завзиви екстенії, найчастіше – „Господи, помилуй” або „Поддай, Господи”. Коли ж диякона нема (тепер у нас диякони є тільки при торжественних Богослуженнях), тоді провідником у молитвах вірних є церковний іконостах, але збоку і з крилосу відповідає на завзиви священника зі святині. У той спосіб усі вірні є завжди добре зорієнтовані в тексті Служби Божої і беруть у ній активну участь. Священник виходить зі святині тільки в тих моментах Богослуження, які відносяться до вірних.

Тому мусимо дійсно всі брати участь в Богослуженнях, а в св. Літургії зокрема. Ми не приходимо до церкви на Богослуження, так, як, напр., на якусь академію чи іншу імпрезу, на якій ми є тільки пасивними глядачами чи слухачами. Богослуження є так уложені, що в них активну участь бере не тільки священник і диякон, але й вірні. Очевидно, що Служба Божа має вартість і без співдія вірних, але деяке більше значення для нас особисто має саме наша співдія. Напр., наша увага за текстом, за перебігом св. Літургії, наше приготування до прийняття св. Причастя.

Засадничо, коли йдемо на св. Літургію, то, виповнюючи обов'язок церковної заповіді, коли це неділя або обов'язує

коли назверх ми тільки слухаємо, дійсно ми маємо перевіряти наше життя на підставі голошеного Божого слова, зробити постанови на майбутнє, черпати з нього силу, двигати наші життєві хрести і т.п. Коли Боже слово, голошене на проповіді, не порушує на-шої душі в цих напрямках, це значить, що ми його зле слухали.

На Богослуження приходимо, як сказано вище, для того, щоб віддати Богові славу та помолитися спільно разом з усіма приявними офіційною молитвою св. Церкви. Це саме буде нашою активною участю в Богослуженні, коли будемо пильно слідкувати за завзивами священника чи диякона. Наші відповіді, хоч дуже короткі, напр., „Господи, помилуй”, „Поддай, Господи”, – проте дуже глибокі своїм змістом, бо ними признаємо Богу Всемогутність, а нашу неміч і в покорі просимо Божого змилювання. І якщо вложимо в них нашу сильну віру, одержимо потрібні ласки, як колись два сліпці – зір. Вони теж благали Божественного Спасителя коротко, але з сильною вірою: „Помилуй нас, Сину Давидів” (Мт. 9, 27). Звідсіля і перейшла ця молитва в текст св. Літургії.

Ціль нашого відвідування Служби Божої є потрібна, а саме – віддати Богові хвалу й поклін, тобто помолитися, вислухати Божого слова, й активна участь у св. Безкровній Жертві. Йти до церкви, щоб чистою душею, очищеною від гріхів у св. Сповіді, достойно прийняти св.

Причастя – це, власне, буде найбільш активною нашою участю у св. Літургії. На Службі Божій приносяться Пресвяті Дари, Тіло й Кров ГНІХ, які маємо споживати як поживу для наших душ: „Хто їсть Моє Тіло й п'є Мою Кров, має життя вічне, і Я воскреслю його останнього дня. Тіло бо Моє – правдива пожива, і Кров Моя – правдивий напиток” (Ів. 6, 55-57).

Це дуже добре розуміли перші християни. Вони всі причащалися Тіла й Крови Господньої на кожній св. Літургії. Цю істину розуміли ще донедавна багато

наших людей, які численно приступали до св. Причастя. А як у нас є тепер? У нашій церкві найбільше людей приступає до св. Причастя на Службі Божій, яку служать щонеділі в нас у год 9-й рано. Менше людей, але все таки ще досить, приступає до св. Причастя на Службі Божій у год. 10-й, а вже тільки кілька осіб або й ніхто не приступає до св. Причастя на Службі Божій, яку служать кожної неділі у год. 12-й, хоч загальна фреквенція на цій Службі Божій є найбільша. Можливо, що дехто зі звичайних відвідувачів Служби Божої т. зв. „дванадцятки” приступає до св. Причастя на Службах Божих, які служаться раніше. Однак і тоді дається завважити, що люди, які частіше приступають до св. Причастя, є майже завжди ці самі особи. Наш загал ще далеко не розуміє цих слів нашого Божественного Спасителя: „Хто споживає Моє Тіло й п'є Мою Кров, той у Мені перебуває, а Я в ньому” (Ів. 6, 57). Ціллю людини є злука з Богом. Для праведних душ ця злука буде безпереривна в блаженній вічності. Однак праведні вже за дочасного життя стараються її здійснити, так як це є тут тільки можливе, через виконання Божого закону й через злуку їх душ з самим Господом у частому св. Причастю. Тому переломім у нашій відвідуванні Служби Божої тільки традиційно-звичаєвий підхід, не йдім на св. Літургію тільки зі звички, але стараймося найбільше подобатися Богові, стараймося про нашу найбільш активну участь у св. Літургії.

ПРОВЕДЕННЯ ВІДПУСТІВ У ЧУДОТВОРНОМУ МІСЦІ С. ЗАРВАНИЦЯ

ПРОЩА В ЗАРВАНИЦІ ВІДЕБУВАЮТЬСЯ ЩОНЕДІЛІ,
А ВРОЧИСТІ – У НАСТУПНІ ДАТИ:

20 квітня – Проща працівників Тернопільської митниці.
3-4 травня – Тернопільський та Теребовлянський деканати.
10-11 травня – Івано-Франківська єпархія, проща УМВС в Тернопільській обл.
17-18 травня – Проща руху «Матері в молитві».
24-25 травня – Підволочиський деканат, проща католицьких навчальних закладів, проща «Марійських дружин».
31 травня – 1 червня. Молодіжна проща, Бережанський деканат.
7-8 червня – Львівська архієпархія
15 червня – Проща аграріїв Тернопільщини.
21 червня – Випускний християнського колеґіуму ім. Й.Сліпого м. Тернополя.
28-29 червня – Проща вівтарних дружин.
5 липня – Проща монаших чинів і згромаджень.
6 липня – Проща працівників податкової служби Тернопільщини.
12-13 липня – Всеукраїнська проща: Бучацька та Самбірсько-Дрогобицька єпархії, Одесько-Кримський, Донецько-Харківський та Луцький екзархати, деканат м. Тернополя (Центральний та Східний), Хмельницький та Кам'янець-Подільський деканати.
2-3 серпня – Київська архієпархія, Козівський деканат.
9-10 серпня – Стрийська єпархія.
16-17 серпня – Козлівський деканат.
27-28 серпня – Коломийсько-Чернівецька єпархія.
30-31 серпня – Зборівський деканат.
6-7 вересня – Залозецький деканат.
13-14 вересня – Проща МНС в Тернопільській обл.
20-21 вересня – Сокальсько-Жовківська єпархія.
24-26 вересня – Міжнародний конгрес УБНТ на тему «Ікона та іконічність на початку ХХІ ст.».
12 жовтня – Проща працівників-дорожників Тернопільщини.
13-14 жовтня – Великобірківський та Зарваницький деканати.

РОЗПОРЯДОК ВІДПУСТІВ
СУБОТА:

18.00 – Молебень (біла копія Чудотворної ікони в підземній церкві).
(18.00-21.00 – сповідь біля собору та парохіяльної церкви).
19.00 – Вечірня (каплиця біля парохіяльної церкви).
20.00 – Свята Літурґія (каплиця біля парохіяльної церкви).
21.30 – Похід зі свічками та духовим оркестром до Чудотворного місця.
22.00 – Молебень до Матері Божої, освячення води, оздоровчі молитви.
23.00 – Хресна Дорога.
– Чування в підземній церкві.
– Концерт на Співочому полі.

НЕДІЛЯ:

7.00 – Свята Літурґія (підземна церква).
8.00 – Утренняя (собор).
9.00 – Архієрейська свята Літурґія (собор). Похід від собору до Чудотворного джерела, освячення води.
11.00 – Свята Літурґія (каплиця біля парохіяльної церкви).
12.00 – Свята Літурґія (собор).
14.00 – Свята Літурґія (собор).

РОЗПОРЯДОК БОГОСЛУЖІВЬ ВПРОДОВЖ ТИЖНЯ:

(понеділок-четвер – в соборі, п'ятниця-субота – в парафіяльній церкві)
8.00 – Свята Літурґія, проповідь (собор/парафіяльна церква).
9.00-10.00 – сповідь.
10.00 – Свята Літурґія (підземна церква/парафіяльна церква).
11.15 – освячення води, молебень до Матері Божої.
11.45 – відчитування молитов над хворими і помазання елеєм.
12.45 – Хресна Дорога, проповідь.
18.00 – Вечірня.

Гетьман України Іван Виговський: його духовність, місце поховання

(Закінчення, початок у
"Меті" 2/41 за лютий 2008 р.)

Івана Виговського було розстріляно 16 березня 1664 року у с. Ольхівці біля Корсуня. Його дружина Олена переховувалася у лісах біля м. Бар. Після перевезення родичами тіла Виговського до Галичини, його дружину також перевезли до с. Руди (Жидачівщина). Було вирішено поховати екс-правителя України у склепі в монастирі біля с. Йосиповичі (Стрийщина), адже в часи Івана Виговського цей монастир числився за маєтком Виговських.

Вагітна дружина Олена була присутня на похоронах чоловіка. Трагічні події останніх місяців навколо родини Виговських негативно відбилися на здоров'ї дружини гетьмана, тож вона ненадовго пережила чоловіка і, будучи важко хворою після важких пологів, померла на початку липня 1664 року. Перед смертю у своєму заповіті вона просила поховати себе «в Скиті біля Руди Гніздичівської, у склепі церкви Воздвиження Чесного Хреста, поряд з дорогим чоловіком».

Пошуки поховання Виговських почалися з другої половини ХІХ ст. і до сьогодні залишаються безуспішними. У цьому є низка причин. Так, деякі дослідники вказують на місце поховання – Скит Манявський на Івано-Франківщині, інші – на околиці с. Йосиповичі на Стрийщині, де у 1660-1727 рр. в урочищі Бучина існував середньовічний монастир. Археологи провели археологічні дослідження у вказаних місцях, але розкопки не дали бажаних результатів. Пояснюється це наступним чином.

Поховати тіло гетьмана України, який знищив 30-тисячне московське військо під Конотопом і був розстріляний польським полковником Себастьяном Маховським за прагнення звільнитися від польського впливу на Україну у відомому середньовічному Манявському монастирі налякані родичі не мали можливості. Найімовірніше, Виговського поховали скромно в родинному мастку у монастирі Воздвиження Чесного Хреста біля с. Йосиповичі. І дружину Олену, згідно з її заповітом, поховали «поряд з дорогим чоловіком» у 1664 році. Але у 70-х роках ХVІ століття Жидачівщиною прокотилися турецько-татарські війська, які спалили монастир на околиці с. Йосиповичі, у склепі якого і містилися останки Виговських. У 20-х роках ХVІІ ст. монастир припиняє функціонування, і перед внуком гетьмана Костянтином постає питання перенесення останків родичів в іншу культову пам'ятку. У цей час споруджуються дерев'яні церкви у масткових селах Облазниця та Бережниця. Отже, в одній із цих культових пам'яток повинні знаходитися останки Івана, Олени та Олександри Виговських. Ми схилиємося до думки, що поховання містяться під церквою Різдва Пресвятої Богородиці у селі Бережниця (Жидачівщина). Хочеться вірити, що у 2008 році дослідники зможуть розгадати загадку поховання родини Виговських.

Гетьман України Іван Виговський прожив складне і трагічне життя. Патріот України, він був одним із керівників Визвольної війни 1648-1656 рр., найближчим помічником Богдана Хмельницького у будівництві Української держави. Діючи вже як гетьман (1657-1659 рр.) у надзвичайно тяжких умовах, він, попри всю свою енергію, досвід і талант, через вплив внутрішніх та зовнішніх ворогів Української держави не зміг втримати державного керма у своїх руках. Він побачив початок кривавої Руїни, спробував ще раз прислужитися Україні у 1664 р., але загинув на самому початку нового етапу свого життя.

Василь РУДИЙ,
доцент Львівського
національного університету

Закінчення в наступному номері "Меті"

ІНФОРМАЦІЯ ДЛЯ ВСТУПНИКІВ НА ПІДГОТОВЧИЙ КУРС Львівської духовної семінарії Святого Духа 2008/2009 АКАДЕМІЧНОГО РОКУ

Згідно з Декретом Блаженнішого Любомира Кардинала Гузара "Про реорганізацію першого циклу програми виховання священнослужителів Львівської Архієпархії УГКЦ на базі Львівської Духовної Семінарії Святого Духа", починаючи з 2004 року, на підготовчий курс Львівської Духовної Семінарії Святого Духа прийматимуться абітурієнти, що успішно завершили середню освіту.

Форма навчання – денний стаціонар (з понеділка по п'ятницю).

Впродовж місяця травня 2008 року у приймальну комісію Львівської Духовної Семінарії необхідно особисто подати такі документи:

1. Прохання встановленого зразка;
2. Довідка про Хрищення та Миропомазання;
3. Рекомендація від отця-пароха, завірена підписом і печаткою отця-декана, закрита в конверті (на конверті розбірливо – підпис о. декана, назва деканату і печатка); 4. Документ про повну середню освіту; 5. Свідоцтво про народження; 6. Автобіографія; 7. Мед. довідка 086-У; 8. Амбулаторна карта; 9. Шість фотокарток розміром 3x4; 10. Ксерокопії паспорта та ідентифікаційного номера; 11. Довідка про склад сім'ї і місце проживання.

Примітка: – усі документи приймаються тільки особисто і в оригіналі;

– до Семінарії приймаються виключно неодружені особи чоловічої статі віком від 17 до 30 років;

Під час вступних іспитів від кандидата будуть вимагатися знання з таких предметів:

– української мови (диктант);

– співбесіда з прослуховуванням музичних здібностей.

Вступні іспити відбудуться 8 липня 2008 року.

Прийом документів проводитиметься з 1 по 31 травня 2008 року щоденно з 9.00 год. до 17.00 год., крім суботи, неділі і свят.

Адреса Семінарії: м. Львів, вул. Хуторівка, 35 Тел./факс (0322) 244 93 59 E-mail: office@lds.lviv.ua

Оголошення

Молодіжний навчальний центр імені св. Івана Боско оголошує набір на навчання учнів за такими професіями:

- секретар керівника, оператор комп'ютерного набору (термін навчання 1 рік)
- столяр, виробник художніх виробів з дерева (термін навчання 2 роки)
- швачка, кравець (термін навчання 2 роки)
- перукар-модельєр (термін навчання 1 рік)

Навчання безкоштовне на базі повної загальної середньої освіти (після 11 класу).

Зарахування відбувається за результатами: співбесіди (швачка та столяр) диктанту і тестування (секретар керівника, оператор комп'ютерного набору).

Молодіжний навчальний центр обладнаний сучасною комп'ютерною технікою, найновішими швейними та столярним обладнанням.

Випускники отримують диплом державного зразка

Найкращі учні проходять стажування за кордоном

Учні нашого закладу мають можливість займатись в таких секціях: більярд, настільний теніс, шахи; у зуртках зітари та іноземної мови.

Наша адреса:
м. Львів, вул. Кривчицька дорога, 17а;
телефон для довідок 224-06-79, e-mail: sdblv.org.lviv.net

Матеріальний викуп 3% до даної адреси (заділений період на вул. Христиницька дорога) або 6%, 64, 96, 75, 36, 17, 17а, 51, 52, 21, 20, 88, 29, 29а, 33, 68 (автобус) до церкви

твій
правильний
вибір

ЖИТТЯ СЯТОЇ ГЕНОВЕФИ М҃ЧЕНИЦІ

(Продовження. Початок у № 1/40, за січень 2008)

Лише Берта встигла відійти від вікна, як відчинилися двері в'язниці і всередину увійшли два драби. Один з них держав смолоскип запалений, а другий – широкий голий меч.

Геновефа стояла на колінах на землі, притиснувши дитину до грудей, і гаряче молилася до Господа Бога.

«Встань, графине, – сказав другий граб грубим голосом, той, що був катом і держав у руці меч, – встань зараз же, візьми свою дитину і йди за нами».

Геновефа закликала: «Боже милостивий, я – в Твоїх руках». Встала і пішла за ними тремтячими кроками.

Вони провадили її довгими коридорами в'язниці, які здавалось, не мали кінця Той, що ніс палаючий смолоскип, ішов попереду, за ним ішла графиня, а на кінці поспішав кат зі своїм псом.

Коли прийшли до брами, окутої залізом, той, що йшов попереду, витягнув з кишені ключа, відчинив браму і загасив смолоскип. Всі опинилися біля якогось лісу.

Було це пізно вночі. Небо ясніло зорями і місяцем. Не промовивши ані слова до графині, оба драбуги запровадили її в глибину лісу, а звідти увійшли до якогось яру, який оточували молоді та гарні смереки і ялиці. Тут тепер відзвався грізно той, що ніс меч: «Тепер зупинись, Геновефо, і вклякни». Геновефа вклякнула. «Віддай дитину, – додав, – а ти, Гінцу, зав'яжи тим часом її очі хустиною». Сказавши це, взяв дитя за ручку і підніс вгору голий меч.

Геновефа затремтіла. Всі материнські почуття пробудилися в ній. Вона вирвала дитину з рук ката, пригортаючи її з усієї сили до серця, подивилася на небо і сказала м'яким голосом, який міг зм'якшити найтвердіші серця: «О, Всемогутній Боже, нехай я помру, а Ти вирятуй лише це бідне дитятко».

«Не опирайся, – сказав грізно кат, – що має бути – станеться. Віддай свою дитину!» Але Геновефа, зібравши останні сили, зворушливим голосом сказала: «Заклинаю вас ім'ям розп'ятого Спасителя, який має з'явитися у день смерті, умилосердіться, не убивайте це невинне дитя! Радше мене убийте, бо охотно віддам своє життя за життя невинного сина. Занесіть його до моїх родичів. А коли подаруєте мені життя, задля цієї малої дитини, то я залишуся в цьому відлюдному лісі і вже ніколи не повернуся до людей. Прошу вас, вислухайте благання вашої бувшої пані, котра тепер у вас просить милосердя. Коли б я була винною, то ви могли б мене вбити, але прецінь ви, добрі люди, знаєте, що я – невинна. Коли мене уб'єте, прийде час, що будете жалкувати, що ваші серця не зм'якнули під впливом моїх слів і сліз. Змилосердіться тепер наді мною, а Господь Бог покаже вам милосердя в годину вашої смерті. Не дайте спокусити себе грішми до такого безбожного діла, за яке чекає вас вічна кара в пеклі. Бійтеся більше Господа Бога, ніж людей. Не проливайте невинної крові. Не ставайте нікчемними убійниками, бо кров, невинно пролита, кличе о

пмсту до Бога, а убійник не буде мати спокою, ані на сім, ані на другім світі».

Так Геновефа не переставала їх просити і заклинати: «Подивіться лиш на небо: чи не бачите, як цей срібний місяць ховається між ялиці, аби не бути свідком цього безбожного діла? Як лиш побачите коли в житті червону заграву місяця, що надходить, завжди стане вам перед очима кров невинної жертви. Так, як іншим людям місяць буде світити милим ясним блиском, так прикро на вас буде глядіти кровавим обличчям. Чи не чуєте, як вітер зашелестів сумно вершечками смерек і ялиць? Ах, змилосердіться, добрі люди, бо страх опанував ваші серця. Подивіться лиш на небо, скільки очей дивиться на нас із нього! Чи могли б ви в його обличчі довершати злочинну справу? Подумайте лиш, що над тими зірками є Бог, справедливий суддя, перед яким будете змушені дати рахунок своїх діл. А Ти, Отче Небесний, зм'ячи серця тих людей, які мають, певно, теж жінок і дітей, аби ганьба їх підступного вчинку не впала на них».

На ці слова розплакався той, що йшов попереду. Зворушений, відзвався до свого товариша:

– Кунцу, мені з жалю крається серце. Даруймо життя нашій добрій графині. А якщо ти хочеш пролити кров, то убий спочатку Голя, який є убійником. А ця пані через ціле життя допомагала нам у біді. Чи не бачив власними очима її милосердні вчинки? Пригадай собі твою останню хворобу. Вона тебе доглядала і потішала більше, аніж твоя власна жінка.

– А прецінь графиня мусить вмерти, хоч Бог бачить, що мені це дуже прикро, – відповів Кунцу, – бо якщо ми цього не зробимо, то Голя уб'є нас, а її все одно не врятуємо. Неумолимий Голя уб'є її, хоч би вона і під землю сховалася. Зрештою знаєш, що маємо принести йому язика в доказ смерті.

– У нас ще є спосіб, – відзвався вже певнішим голосом Гінцу. – Нехай вона присягне, що не покине цієї пустелі і залишиться тут назавжди, а нікчемному Голя принесемо язик твого пса. Я певен, що він не побачить цього невинного підступу... Але, як я бачу, жаль тобі твого гарненького пуделя, і волиш затопити меч в крові невинної Геновефи.

– Не знаєш мене, Гінцу, коли думаєш, що я є такий жорстокий. Бог знає, з яким трудом і жалем доводилося відбирати мені життя невинній статі. Але знаєш, що Голя помститься нам, коли довідається про все.

– Е, що там Голя, та чи він буде вічно жити? Коли граф верне з війни і дізнається про все, тоді не знаю, що нам буде. Крім того, чоловік не повинен боятися роботи добре, хоч мав би і сам потерпіти.

Перекопаний тими словами, Кунцу сказав:

– Нехай вже так буде, але ти, графине, мусиш нам зложити клятву, присягнути, що до кінця свого життя не підеш ніколи, нікуди з того місця.

(Продовження в наступних числах «Мети»)

Вітаємо 90-вілярів! У БЕРЕЗНІ СЯТКУЮТЬ ЮВІЛЕЇ:

10-річчя священства – о. Андрій Дикий (15.03)
10-річчя священства – о. Андрій Кендзьор (15.03)
10-річчя священства – о. Юрій Лісньовський (29.03)
20-річчя священства – о. Юрій Чікель (02.03)
25-річчя священства – о. Микола Балух (13.03)

45-річчя уродин – о. Любомир Ортинський (03.03)
45-річчя уродин – о. Роман Луковський (29.03)
40-річчя уродин – о. Володимир Війтович (08.03)
35-річчя уродин – о. Руслан Грех (03.03)

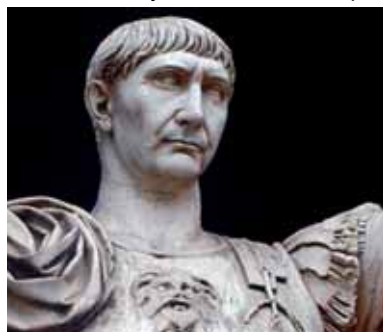
ПЕРШІ ПАПИ НА СЯТОЇ ЗЕМЛІ ХЕРСОНЕСУ-КОРСУНЯ-СЕВАСТОПОЛЯ

Уривок з неопублікованого історичного журналістського дослідження «Україна під знаком святого Климента»

Існує декілька варіантів місць страждань та смерті святого. Більшість із них суперечливі. Не виключено, на думку дослідників, є загальновідома версія про Інкерманські каменеломні, куди нібито й було заслано на довічну каторгу св. Климента. Все це свідчить про неабияку популярність святого. Не вичухає інтерес до св. Климента й у наші дні.

Відповідно до прийнятої в ті часи хронології, св. Климент успадкував Апостольський Престол у 88 році, ставши четвертим після св. Петра римським папою (його попередниками, крім св. Петра, були св. Лін і св. Анаклет), а закінчив свій земний шлях в 97 році (деякі джерела подають ймовірнішу дату – 102-й рік). Найбільш ранні свідчення нічого не говорять про обставини смерті св. Климента, однак уже з IV століття з'являються повідомлення про те, що смерть св. Климента була мученицькою й що відбулася вона в Тавриді, а саме – у Херсонесі. День святого Папи Климента святкується Українською Греко-Католицькою Церквою 8 грудня, а Римо-Католицькою – 23 листопада.

Передання говорить, що за відмову вклонитися язичницьким богам римський імператор Траян (Marcus Ulpius Traianus, imperator, 98-117) заслужив папу Климента в пустельні місця Таври-

ки. Тут папа Климент зустрів своїх одновітців – християн, засуджених до каторги у мармурових каменоломнях. Нещасні дуже потерпали від спраги, а найближче джерело знаходилося приблизно у 12 кілометрах від місця каторжної праці. І тут свяятий творить своє перше чудо у Тавриці. Клименту з'явився ангел у вигляді агнця і вказав на місце, де під землею знаходилося джерело питної води. Наступного дня каторжани разом з Климентом почали довбати в тому місці ка-

2. Чудо «Небесного джерела» св. Климента. (Старовинний малюнок).

міння, з-під якого з'явився струмок води, який жваво перетворився у невеличкий потічок.

Перебуваючи на засланні, Папа Климент не припиняв пастирської праці, навертаючи людей до Христа. Щодня він охищував нових членів Церкви, й іноді їх число доходило до 500 на день (за свідченням Мегафраста). На околицях Херсонесу та й у інших місцевих Тавриди почали виникати християнські спільноти. У переданнях згадується про 75 таких спільнот.

Імператор Траян вправ у не-ймовірну лютю, коли довідався, що йому не вдалося зломити волю відважного пастиря. Траян усвідомив, що заслання на каторгу Климента призвело лише до зародження нового потужного християнського осередку на північно-східних околицях імперії. Тому за наказом імператора до Таврики з Риму відбув ігемон Авфрідіан. Багатьох християн тоді люто катували, а папу Климента вивезли в човні з Херсонесу у море і, прив'язавши до ший яркі, втопили у водах Козачої бухти.

Однак і цей розрахунок Траяна не виправдався: коли учні папи Климента на чолі з Фівом та Корнілієм зібралися для молитви, Господь явив нове чудо – море відійшло від берегів, оголивши підводну скелю з печерою, у якій спочивало тіло святого. Згромадженням тут вірним було об'явлення: не рухати мощів Папи до часу – і незабаром море знову зімкнулося над гробівцем. Невдовзі чудо почало повторюватися щорічно: у річницю смерті мученика вода відступала на 7 днів, упродовж яких християни молилися до мощів святого папи Климента. (Мученицькі акти св. Климента, IV століття в Р.Х.; свідчення Руфіна Аквілейського (+410 р. Р.Х.); Мартирології англійського дослідника й монаха Біди Достойника VIII ст. від Р.Х.). Св. Климент став найбільш авторитетним свя- тим перших років християнства.

КОЗАЧА БУХТА – МІСЦЕ ЗАСЛАННЯ І М҃ЧЕНИЦЬКОЇ СМЕРТІ СВ. КЛИМЕНТА

Загалу відома версія мучеництва св. Климента, яка вважається офіційною. Існує Свято-Климентівський монастир (УПЦ МП) у Каламиті-Інкермані (передмістя Севастополя), де, за припущенням, папа Климент I перебував на засланні. Деякі дослідники церковних старожитностей припустили, що каменеломні, згадані в переданні про св. Климента, це нинішні каменеломні Інкерману. Таку точку зору в 1806 р. вперше розвив і спробував обґрунтувати римо-католицький митрополит із Росії Сестренцевич-Богуш. Це припущення поширилося, взяло гору у Російській Православній Церкві, стало абсолютно безперечним й отримало практичне втілення у вигляді російського

монастиря св. Климента Римського, який був заснований у 1852 р. на місці давно забутого візантійського скиту св. Георгія у Каламиті-Інкермані. Цей монастир існує й зараз, відновлений після 1991 р. як Свято-Климентівський монастир (УПЦ МП).

На очевидні невідповідності й фантастичність такої версії про мучеництво св. Климента звернув увагу відомий дослідник історії Криму археолог О.Л.Бертьє-Деллагард (1842-1920). Він помітив, що у «Житті» Климента місцем заслання описувалося «малолюдне поселення близько Херсонесу». Фактичні ж археологічні дослідження доводять, що Інкерман часів першого століття був доволі заселеним. По-друге, Климент був висланий на мармуроломні, але мармуровий вапняк знаходиться лише у 9-10 км від Інкерману – у районі Мармурової балки поблизу мису Фіолент, на півдні Гераклейського півострова, неподалік від Козачої бухти (приблизно 4 км).

По-третє, існує ще один парадокс, якщо триматися інкерманської версії. До чуда відкриття джерела воду доводилося брати більш як за 45 стадій (8 км). А в Інкермані біля підніжжя скель, при самих каменоломнях, тече повноводна й непересихаюча влітку річка Чорна, одна з найбільших у цій частині Криму. Саме тому підстав для здійснення чуда в районі Інкерману не було.

1. Острівець св. Климента у Козацій бухті з руїнами «Ангельського храму»

2. «Небесне джерело» питної води, явлене ангелом св. Климентові для каторжан.

В'ячеслав ЧИЖЕВСЬКИЙ,
часопис Львівської Архiepархії
УГКЦ «Мета»

(Продовження в наступних числах «Мети»)

Свідоцтво про реєстрацію: серія KB 4266

Над випуском працювали:
головний редактор:
о. Іван ГАЛІМУРКА,
літературний редактор: Святослав СМУК,
більше редактор і технічний редактор:
В'ячеслав ЧИЖЕВСЬКИЙ.

Відгуки та пропозиції надсилати на адресу:
площа св. Юра, 5, м. Львів,
Україна, 79000,
тел. (0322) 79-86-93;
тел. (032) 233-40-73;
e-mail: meta.ugcc@gmail.com
meta_ugcc@ukr.net

Редакція залишає за собою право скорочувати і редагувати матеріали.
За достовірність фактів відповідає автор.
При передруку посилання на газету «МЕТА» обов'язкове.
Матеріали не рецензуються і не повертаються.
Редакція може не поділяти думку автора.
Друк: Друкарня газети «Армія України»
Тираж: 6000